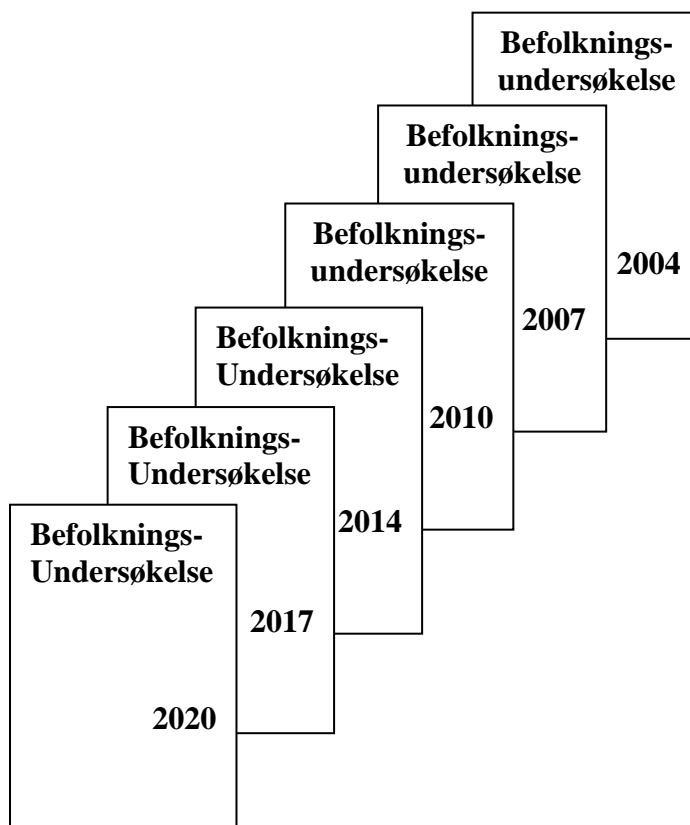

Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet

Nasjonalt strålevernbarometer

Løpende opinionsundersøkelser

Innhold

1	OM BAROMETERET	3
1.1	Mål	3
1.2	Innhold og metodisk tilnærming	3
1.3	Opplegg for rapportering	3
1.4	Formidling og kontaktpersoner	3
2	HOVEDPUNKTER FOR 2020	4
3	RESULTATER	7
3.1	Kort om undersøkelsene	7
3.2	Vurdering av strålefare i hverdagen	8
3.3	Måling av radon i egen bolig	11
3.4	Årsaker til å måle radon i egen bolig	15
3.5	Årsaker til at radon ikke er målt i egen bolig	17
3.6	Kjennskap til helsefare forbundet med radon	19
3.7	Informasjonskanaler om radon	21
3.8	Kjennskap til krav om lave radonverdier i utleieboliger	22
3.9	Kjennskap til Statens strålevern	23
3.10	Vurdering av trusselbilde	24
3.11	Kunnskaper om beskyttelsestiltak	26
3.12	Holdninger til råd fra myndighetene	27
3.13	Innkjøp av jodtabletter	29
3.14	Tillit til konkurrerende informasjonsgivere	31
3.15	Viktigste informasjonskanal for myndighetene	32
3.16	Viktigste informasjonsgiver ved strålefare i nærområdet	35
3.17	Endret beredskapsadferd i koronakrisen?	36

Vedlegg: Spørreskjema med hovedtall for 2020 inkl. referansetall fra tidligere målinger

---

1 OM BAROMETERET

1.1 Mål

Nasjonalt strålevernbarometer er et stående måleverktøy hvor formålet er å framskaffe informasjon om befolkningens vurderinger av strålevernrelevante temaer. Barometeret skal bidra til:

- Mer systematisk kunnskap om befolkningens kjennskap og holdninger til beredskapsrelevante temaer, herunder endringer over tid
- Kunnskap om Strålevernets omdømme og posisjon som samfunnsaktør og ansvarlig fagmyndighet i saker som gjelder strålevern og atomsikkerhet
- Å styrke Strålevernets informasjonspraksis gjennom interne og eksterne kanaler

1.2 Innhold og metodisk tilnærming

Innholdet består av landsomfattende befolkningsundersøkelser som gjennomføres med jevne mellomrom. Den første undersøkelsen med sikte på tidsserier ble gjennomført i januar 2004, den neste i januar 2007, den tredje i oktober 2010, den fjerde i februar 2014, den femte i september 2017 og den siste i mai 2020. På enkelte temaer finnes også data fra en befolkningsundersøkelse i september 2001. I 2020 er det stilt nye spørsmål om radon og jodtabletter.

Undersøkelsene har form av spesialmålinger der det kun stilles spørsmål om relevante temaer for Statens strålevern. Intervjuene gjennomføres på telefon i et landsrepresentativt utvalg på 1000. Målgruppen er personer over 18 år. Resultatene må tolkes innenfor feilmarginer på +/- 2-3 prosentpoeng for hovedfrekvensene. Feilmarginene for undergrupper er større.

1.3 Opplegg for rapportering

Rapporteringen fra barometeret er lagt opp på følgende måte:

- Etter hver måling utarbeides en rapport som trekker ut hovedfunn og peker på viktige sammenhenger i materialet. Rapporten inneholder tidsserier for variabler som er målt flere ganger.
- Fullstendig spørreskjema med hovedtall foreligger som eget dokument, jf. vedlegg
- Fra alle enkeltmålinger lages det også en tabellrapport med dokumentasjon fra gjennomføringen og statistisk tilrettelegging av datamaterialet

1.4 Formidling og kontaktpersoner

- Oppdragsgiver er ansvarlig for formidling. Alt grunnlagsmateriale og alle rapporter stilles til disposisjon for videreformidling gjennom oppdragsgivers kanaler.
- Statens strålevern har alle rettigheter til grunnlagsmateriale. Kontaktperson hos oppdragsgiver er Kommunikasjonsdirektør Anne Marit Skjold.
- NIVI Analyse AS er ansvarlig for gjennomføring og rapportering. Ansvarlig konsulent i NIVI er Geir Vinsand.
- Respons Analyse AS er ansvarlig for datainnsamling og statistisk tilrettelegging av data. Ansvarlig konsulent i Respons Analyse er Idar Eidset.

---

2 HOVEDPUNKTER FOR 2020

Fortsatt størst oppmerksomhet om soling og stråling fra mobiltelefon

I 2020 måles fortsatt størst oppmerksomhet mot helseeffekter av hhv. soling/solarium og bruk av mobiltelefon. I perioden etter 2010 er det målt lavere oppmerksomhet om helseeffekter for de fleste av kildene. Andelen som er opptatt av helseeffekter av stråling fra mobiltelefon er halvert, fra 60 til 29 prosent. For soling/solarium har tallene gått ned fra 66 til 44 prosent i samme periode. Et liknende mønster observeres også for radon, mobilmaster/basestasjoner og røntgenundersøkelser. I de to siste undersøkelsene er det målt fallende oppmerksomhet om atomulykker og minst oppmerksomhet om radioaktivitet i mat.

21 prosent har målt radon i egen bolig

I 2020 oppgir 21 prosent at de har målt radon i egen bolig, mens ytterligere 6 prosent oppgir at de har planer om å måle. Det er samme nivå som i tidligere målinger fra 2017 og 2014. I den siste målingen finner vi den høyeste andelen som har målt radon blant personer som leier ut bolig (32 prosent). Målehyppigheten er som ventet høyere blant personer som bor i enebolig (29 prosent), sammenliknet med personer som bor i blokk eller bygård (6 prosent). I svarene for 2020 er det også forskjell i andelen som har målt radon mellom kommuner med ulik plassering i det nasjonale aktsomhetskartet for radon. Utslaget gjelder den høyeste aktsomhetsgruppen, der 30 prosent svarer at de har målt radon i egen bolig.

Kjennskap til helserisiko er den viktigste årsaken til å måle radon

I overkant av en tredjedel svarer at de har lest eller hørt om helserisiko knyttet til radon, som forklaring på at de har målt radon i egen bolig. Som andre viktige årsaker pekes det på oppfordring fra kommunen om å måle og at husstanden har blitt kontaktet av et privat firma. Årsaksmønsteret ser ut til å være lite forandret fra 2017.

Flere årsaker til at mange ikke måler radon

I 2017 svarte nærmere halvparten at de bor i et område med lite radon som forklaring på hvorfor det ikke er målt radon i egen bolig. I 2020 er denne andelen betydelig lavere og det er flere som oppgir at de ikke har tenkt på det eller at de ikke tror at radon er så farlig. I bakgrunnstallene finner vi ingen systematisk forskjell i svarene avhengig av bostedskommunens plassering i aktsomhetskartet.

Under halvparten har kjennskap til helsefare forbundet med radon

I undersøkelsen oppgir 37 prosent at radon kan medføre kreft. Det er en lavere andel sammenliknet med en tilsvarende måling fra TNS/Gallup i 2012.

Tre viktige informasjonskanaler om radon

I 2020 svarer 28 prosent at internett og google er den viktigste informasjonskanalen om radon, som er noe lavere enn i tidligere målinger. Fortsatt peker betydelige andeler på kommunen (21 prosent) og Strålevernet (16 prosent) som viktigste instans for informasjon om radon.

Stabil kjennskap til krav om lavere radonverdier i utleieboliger

Målingen i 2020 tyder på liten endring i kjennskapen til myndighetskravet som ble innført i 2014. I 2020 svarer 39 prosent at de kjenner til kravet, mot tilsvarende 37 prosent i 2017 og 43 prosent i 2014.

Samme kjennskap til Strålevernet som øverste fagmyndighet

I 2020 oppgir 27 prosent at de har kjennskap til Strålevernet som øverste fagmyndighet i strålevernsaker og atomsikkerhet. Spørsmålet er stilt i uhjulpet form i åtte målinger siden 2001. Kjennskapsnivået har ligget rundt 30 prosent i hele måleperioden.

Mindre sannsynlighet for alvorlige hendelser

I tallene for 2020 registreres en nedgang i sannsynlighetsvurderingene for alle de konkrete hendelsene det er spurt om, sammenliknet med 2017. En kjernekraftulykke i Norges nærområder vurderes fortsatt som den mest sannsynlige hendelsen (51 prosent). Dernest følger bruk av kjernevåpen (44 prosent), ulykke med atomubåt (38 prosent) og transportulykke (36 prosent). Betydelig færre mener det er sannsynlig med radioaktiv forurensning som følge av terrorisme i Norge (26 prosent) og enda færre en ulykke ved en av Norges to atomanlegg (13 prosent). Over tid registreres en jevnt fallende andel fra 2001 som mener en kjernekraftulykke i Norges nærområder er sannsynlig. Det registreres også fallende tall for flere av de andre hendelsene. For ulykke ved en av Norges atomanlegg registreres lavere trusselvurderinger i de to siste målingene. Lavere sannsynlighet for hendelser ved egne atomanlegg kan henge sammen med at begge de aktuelle reaktorene er stengt ned.

Massiv tillit til myndighetene ved en atomulykke

Svarene fra 2020 tyder på at et stort flertall av innbyggerne vil være lydhøre overfor råd fra myndighetene i en alvorlig situasjon. 80 prosent svarer ubetinget ja til at de vil oppholde seg innendørs i inntil 2 døgn hvis myndighetene anbefaler det. 68 prosent sier ubetinget ja til å følge kostholdsrad og 74 prosent i målgruppen under 40 år sier ubetinget ja til at de vil ta jodtabletter. Blant foreldre med barn i husstanden svarer 77 prosent ubetinget ja til at de vil gi jodtabletter til egne barn. Legger vi til de som svarer at de antakelig vil følge rådene fra myndighetene, betyr det at det kan antas at over 90 prosent vil være lydhøre overfor konkrete råd fra myndighetene. Det må antas å være svært høye tall for tillit til myndighetene i allmenbefolkningen.

14 prosent har kjøpt inn jodtabletter

Andelen som bekrefter at de har kjøpt inn jodtabletter varierer etter husstandsstørrelse og antall barn i husstanden. I husstander med tre eller flere barn oppgir 27 prosent at det er kjøpt inn jodtabletter i husstanden. Av øvrige bakgrunnstall går det fram at innkjøp av jodtabletter ligger rundt 14 prosent i alle landsdeler.

Mindre konkurranse fra andre informasjonsgivere

På spørsmål om hvem innbyggerne ville stole mest på hvis det kom motstridende og ulik informasjon om en atomulykke, svarer 51 prosent at de vil stole mest på myndighetene, 29 prosent svarer forskningsinstitusjoner og 12 prosent miljøvernorganisasjoner. Over tid har det vært en kraftig vekst i andelen som svarer at de vil ha størst tillit til myndighetene og en tilsvarende reduksjon i andelen som oppgir at de vil ha størst tillit til miljøvernorganisasjoner.

SMS og nyhetssendinger på TV og radio framstår som viktigste informasjonskanaler

Ved alvorlige hendelser peker 45 prosent på SMS og 36 prosent på TV og radio som viktigste kanal for varsling og rådgivning fra myndighetene. I bakgrunnstallene finner vi kun små variasjoner i kanalpreferanser avhengig av kjønn, alder og utdanning.

Koronakrisen har endret innbyggernes beredskapsadferd

På spørsmål om koronakrisen har gjort at den enkelte tar mer ansvar for egen beredskap hvis det skulle skje noe alvorlig, som f.eks. lagring av mat og nødvendige medisiner, svarer 43 prosent bekreftende. Bakgrunnstallene tyder på at koronaen kan ha medført endringer i beredskapsvaner i alle lag av folket og alle landsdeler. Det kan ikke utelukkes at den spesielle situasjonen kan ha påvirket innbyggernes vurderinger av flere spørsmål i undersøkelsen, bl.a. spørsmålene om tillit til myndighetene og vilje til å følge myndighetenes råd i en krisesituasjon.

---

3 RESULTATER

3.1 Kort om undersøkelsene

I tidligere undersøkelser er det stilt spørsmål innenfor følgende faste temaer:

- Vurdering av trusselbilde i form av sannsynlighet for ulike typer ulykker og hendelser
- Mest sannsynlige hendelse
- Tillit til myndighetenes krisehåndtering
- Tillit til konkurrerende informasjonsgivere
- Valg av informasjonsgiver ved strålefare i nærområde
- Beste informasjonskanal for myndighetene
- Kjennskap til Statens strålevern
- Vurdering av strålefarer i hverdagen i form av bevissthet om helseeffekter
- Prioritering av viktigste helsefare i hverdagen
- Inntrykk av myndighetenes informasjon om strålefarer i hverdagen

I 2020 er det gjort følgende endringer i spørreskjema i forhold til 2017:

- Radonspørsmålene om måleadferd og årsaker til å måle radon i egen bolig er gjentatt, med tillegg av nye spørsmål om kjennskap til helsefare og hvor en ville henvendt seg for å få informasjon om radon. Boligtype og plassering av bolig (etasje) er tatt med som bakgrunnsvariabler. Bakgrunnsvariabel om informantens plassering i aktsomhetsgruppe er videreført.
- Det er stilt nye spørsmål om innkjøp av jodtabletter og årsaker til at det evt. ikke er kjøpt inn jodtabletter.
- Det er stilt et nytt bakgrunnsspørsmål om koronakrisen har påvirket informantens egen beredskap i form av f.eks. lagring av ekstra mat og medisiner.
- Tre spørsmål er utelatt. Det gjelder spørsmålet om viktigste helsefare i hverdagen, kunnskaper om beskyttelsestiltak mot radioaktivt nedfall og bruk av sosiale medier (bakgrunnsvariabel).
- Det er gjort mindre justeringer i noen av spørsmålene, bl.a. spørsmålene om varslingskanal og informasjonskanal ved alvorlige ulykker.

Resultatene fra 2020 og tidligere undersøkelser gjennomgås i dette kapitlet. Det vises til vedlegg med oversikt over hovedtall for alle spørsmål som er stilt under strålevernbarometeret.

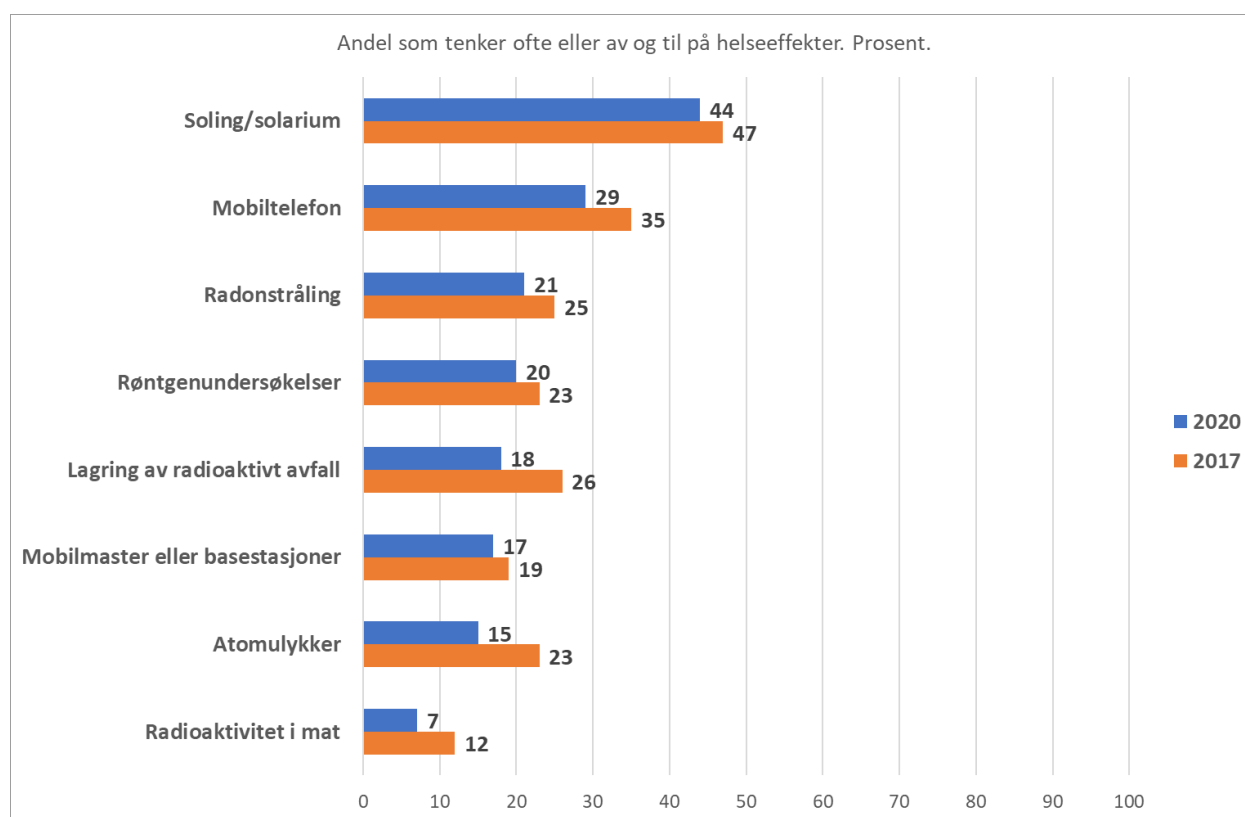
3.2 Vurdering av strålefarer i hverdagen

I 2017 og 2020 er det stilt spørsmål om strålefarer i hverdagen med følgende ordlyd: *Hender det at du tenker over helseeffekter for deg eller dine nærmeste som følge av...*

- a) Radonstråling?
- b) Stråling fra mobiltelefon?
- c) Overdrevet soling eller bruk av solarium?
- d) Stråling ved røntgenundersøkelser?
- e) Stråling fra mobilmaster eller basestasjoner?
- f) Lagring av radioaktivt avfall?
- g) Radioaktivitet i mat?
- h) Atomulykke?

I 2004, 2007 og 2010 ble det stilt spørsmål om stråling fra kraftledninger.

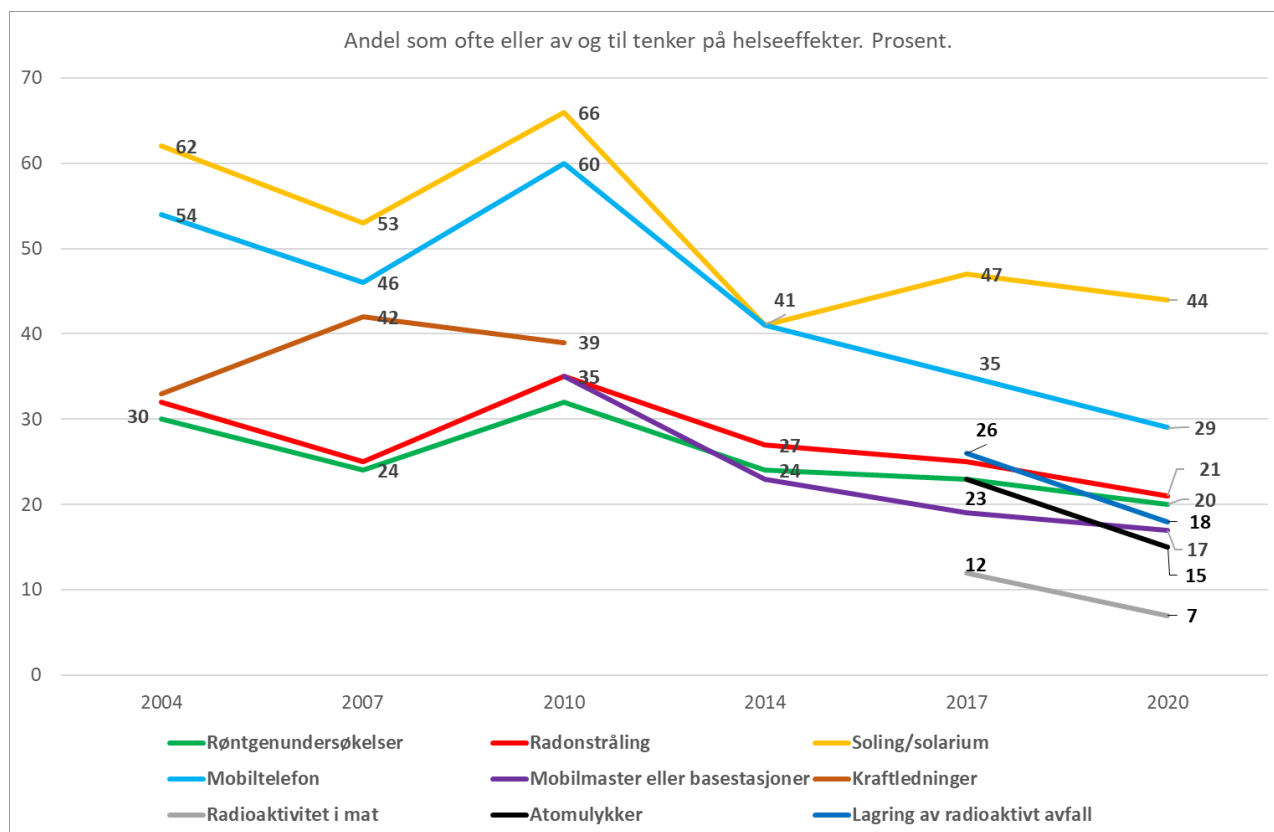
I tallene for 2020 er det litt færre som er opptatt av helseeffekter fra de aktuelle kildene sammenliknet med 2017. Som tidligere er det størst oppmerksomhet mot helseeffekter av hhv. soling/solarium og bruk av mobiltelefon, minst om radioaktivitet i mat, jf. hovedtallene nedenfor.

Figur 3.1 Andeler av befolkningen som ofte eller av og til tenker på helseeffekter av aktuelle strålefarer i hverdagen. 2020 og 2017. Hele landet. Prosent. n=1000.

I perioden etter 2010 er det målt lavere oppmerksomhet om helseeffekter for de fleste av kildene, jf. tall fra tidligere målinger nedenfor. Andelen som er opptatt av helseeffekter av soling/solarium har gått ned fra 66 til 44 prosent. Nedgangen i oppmerksomhet er enda tydeligere fra mobiltelefon, hvor andelen som oppgir at de tenker på helseeffekter fra stråling er halvert, fra 60 til 29 prosent. Et liknende mønster observeres også for radon, mobilmaster/basestasjoner og røntgenundersøkelser.

Figur 3.2 Andeler av befolkningen som tenker på helseeffekter av aktuelle strålefare i hverdagen. 2004-2020. Hele landet. Prosent. n=1000.

Av bakgrunnstallene for 2020 finner vi størst utslag etter kjønn, medieinteresse og noen tilfeller landsdel (region). Større oppmerksomhet blant kvinner enn blant menn er gjennomgående for flere av kildene. Det gjelder særlig stråling fra mobiltelefon og soling/solarium, jf. tall for kvinner og menn i figuren nedenfor. Klare kjønnsforskjeller er også observert i tidligere målinger.

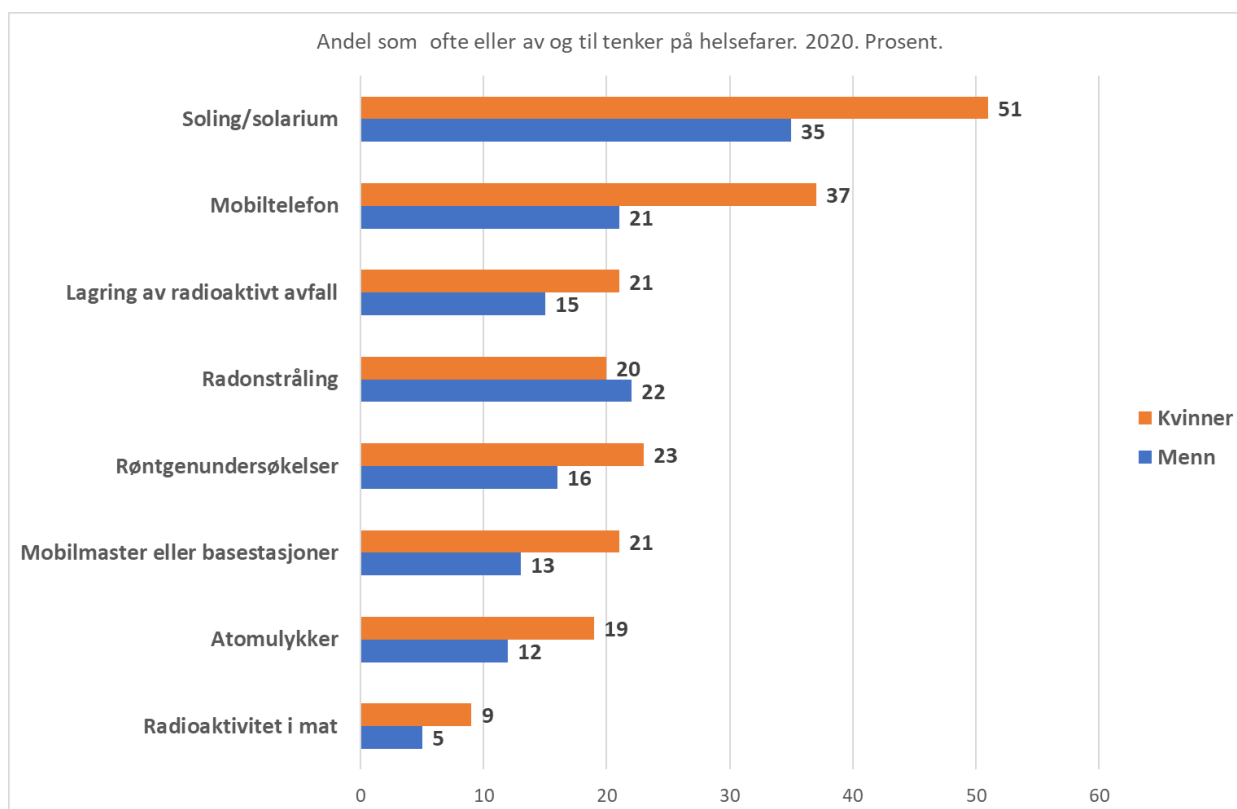
Vi ser også at personer med høy medieinteresse for strålevernfaglige spørsmål er betydelig mer opptatt av helseeffekter av lagring av radioaktivt avfall, atomulykke, radon og røntgen.

Mellom landsdelene finner vi tydelige utslag i Nord-Norge for atomulykke, der en fjerdedel av de spurte svarer at de frykter helseeffekter av en atomulykke i nærområdet. Forøvrig er personer på Sørlandet litt mer opptatt av stråling fra mobilmaster enn i andre landsdeler. Tallene for Sørlandet er imidlertid usikre som følge av at disse utgjør få i et 1000-utvalg.

I bakgrunnstallene finner vi denne gangen få utslag etter alder og utdanning. For mobiltelefon er det personer i aldersgruppen 45-59 år som er mest opptatt av helseeffekter, mens utdanning ikke slår ut. For atomulykke og lagring av radioaktivt avfall er det klare tendenser til større oppmerksomhet blant personer med lav utdanning, delvis også eldre personer.

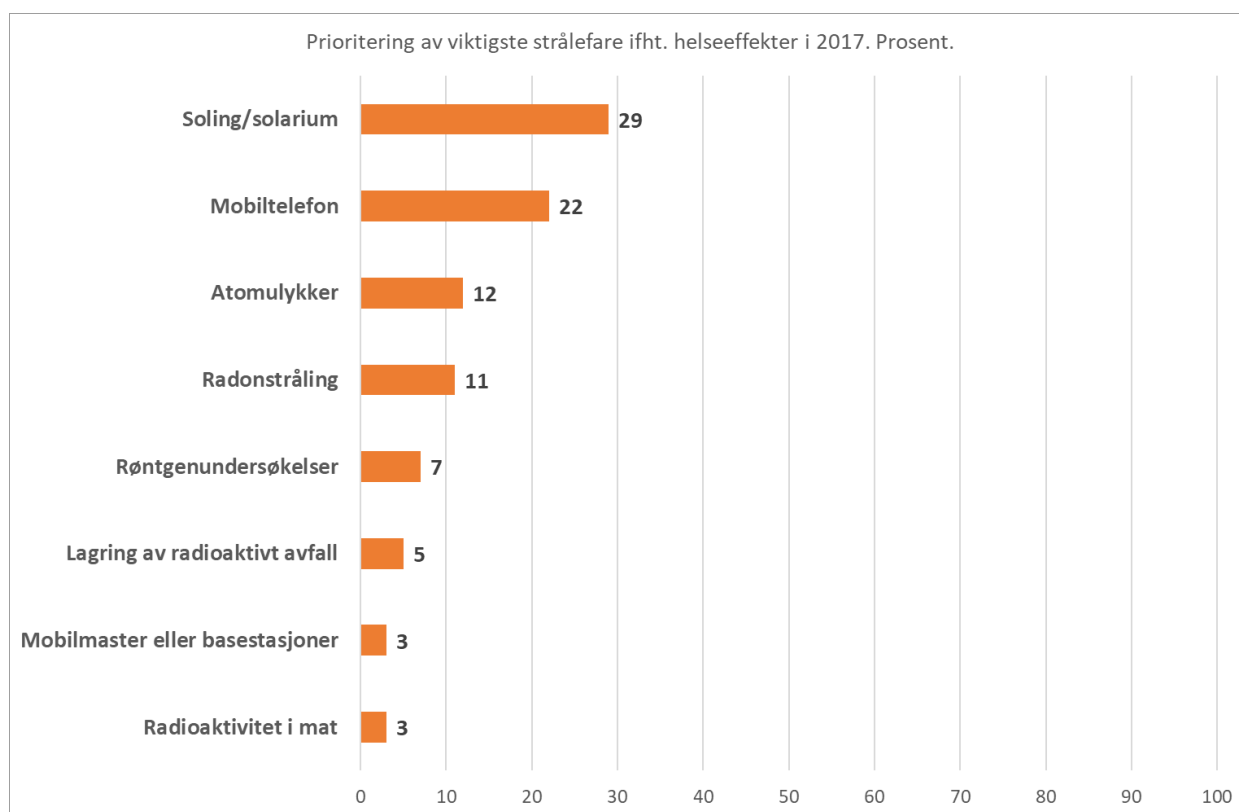
Oppmerksomhet om helseeffekter av radonstråling er jevnt fordelt etter kjønn og utdanningsnivå. Som ventet er oppmerksomheten lavere blant unge under 30 år sammenliknet med eldre personer. Oppmerksomhet om radonstråling ser forøvrig ikke ut til å variere systematisk med bostedskommunens inndeling i aktsomhetsgruppe, jf. omtale av gruppeinndeling nedenfor.

Oppmerksomhet om radioaktivitet i mat er gjennomgående lav i alle sosiale undergrupper.

Figur 3.3 Andeler av befolkningen som tenker på helseeffekter av aktuelle strålefarer i hverdagen. Fordeling etter kjønn. 2017. Hele landet. Prosent. n=1000.

I 2017 ble det også stilt følgende prioriterings spørsmål: *Hvilke av de nevnte strålefarene er du mest opptatt av i forhold til mulige helseeffekter?* Svarene bekrefter med tydelighet at det er overdreven soling og stråling fra mobiltelefon som innbyggerne er mest opptatt av ifht. helseeffekter, jf. figuren nedenfor. Atomulykker og radon kommer i en gruppe to med klart lavere oppmerksomhet og de øvrige strålekildene det er spurt enda lavere. Minst oppmerksomhet om helseeffekter knyttes til stråling fra mobilmaster/basestasjoner og radioaktivitet i mat. Dette svarmønsteret er stabilt i alle viktige undergrupper.

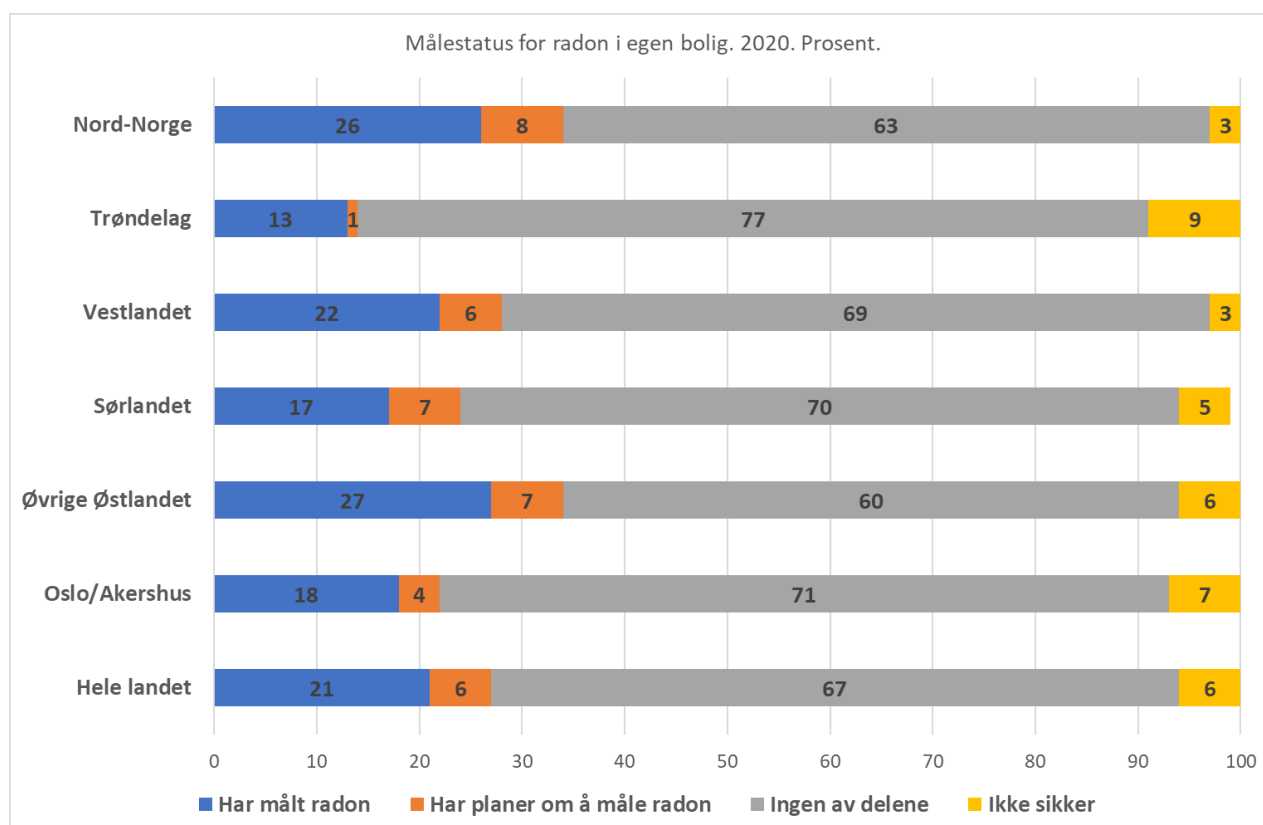

Figur 3.4 Prioritering av viktigste strålefare med tanke på helseeffekter. 2017. Hele landet. Prosent. n=1000.

3.3 Måling av radon i egen bolig

I de tre siste målingene er det stilt følgende spørsmål: *Har du målt radon i din nåværende bolig (hovedhus), eller har du planer om å foreta en slik måling?* I 2020 oppgir 21 prosent at de har målt radon i egen bolig, mens ytterligere 6 prosent svarer at de har planer om å måle. I 2017 oppga 24 prosent at de hadde målt og 7 prosent at de hadde planer om å måle. I 2014 hadde 22 prosent målt, mens 11 prosent oppga at de hadde planer om å måle. Det tyder på en stabil måleadferd de siste seks årene, landet sett under ett.

Hovedtallene for 2020 framgår av figuren nedenfor. Resultatene fordelt på landsdeler tyder på at målestatus er best i Nord-Norge og på Østlandet utenom Oslo/Akershus. Tallene for Sørlandet og Trøndelag er usikre som følge av små utvalg.

Figur 3.5 Andeler av befolkningen som oppgir at de har målt radon i egen bolig eller som har planer om å foreta en slik måling. Mai 2020. Prosent. n=1001.

Også i 2020 er det undersøkt om tallene for måleadferd er forskjellig mellom kommuner med ulik plassering i det nasjonale aktsomhetskartet for radon¹. Aktsomhetskartet er brukt som grunnlag for å dele kommunene i fire grupper etter hvor stor andel av tettbebygd areal i kommunen som er markert med høy eller særlig høy radonaktsomhet. At et område er markert med høy aktsomhet i kartet betyr at det er beregnet at minst 20 prosent av boligene har radonkonsentrasjoner over øvre anbefalte grenseverdi på 200 Bq/m³ i første etasje. Informantene er kodet ut fra kommuneinndelingen før kommunereformen. Gruppeinndelingen av kommunene er som følger:

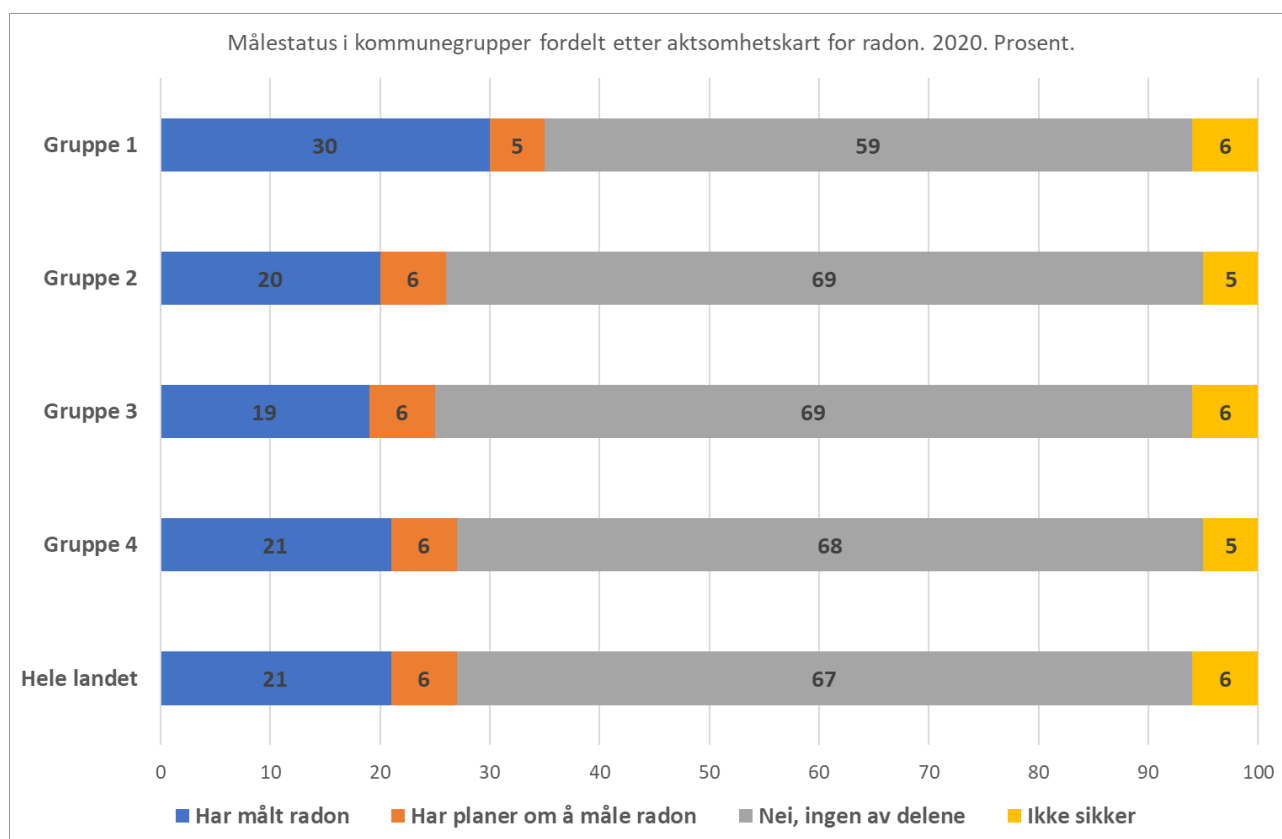
- Gruppe 1: 20-80 prosent av kommunens tettbygd areal er markert med høy eller særlig høy radonaktsomhet
- Gruppe 2 : 5-20 prosent av kommunens tettbygd areal er markert med høy eller særlig høy radonaktsomhet
- Gruppe 3: 1-5 prosent av kommunens tettbygd areal er markert med høy eller særlig høy radonaktsomhet
- Gruppe 4: Kommunen har ikke tettbygd areal markert med høy eller særlig høy radonaktsomhet

¹ Aktsomhetskartet for radon er utviklet av Strålevernet og Norges geologiske undersøkelse (NGU). Kartet er basert på kunnskap om geologiske forhold og inneluftmålinger av radon.

I svarene for 2020 finner vi en tydelig forskjell i måleadferd mellom gruppe 1 og de øvrige kommunegruppene, jf. figuren nedenfor. I kommunegruppe 1 oppgir 30 prosent at de har målt radonverdier i egen bolig, mot rundt 20 prosent for øvrige gruppene. I 2017 var utslaget større ved at 36 prosent i gruppe 1 oppga at de hadde målt radon.

Forskjellen i måleadferd som observeres kan henge sammen med at boligeiere i gruppe 1 har kjennskap til at de kan være særlig utsatt eller at de har vært utsatt for særskilt oppfølging med informasjon fra f.eks. kommunen eller private firma som utfører måling. Svarene på spørsmål om årsaker til at man har målt radonverdier i egen bolig, tyder på at særlig kjennskapen til helserisiko er større i gruppe 1 enn i de andre kommunegruppene, jf. nærmere omtale nedenfor.

I disse analysene må det tas forbehold om at det er usikkerhet knyttet til det empiriske grunnlaget for aktsomhetskartet.

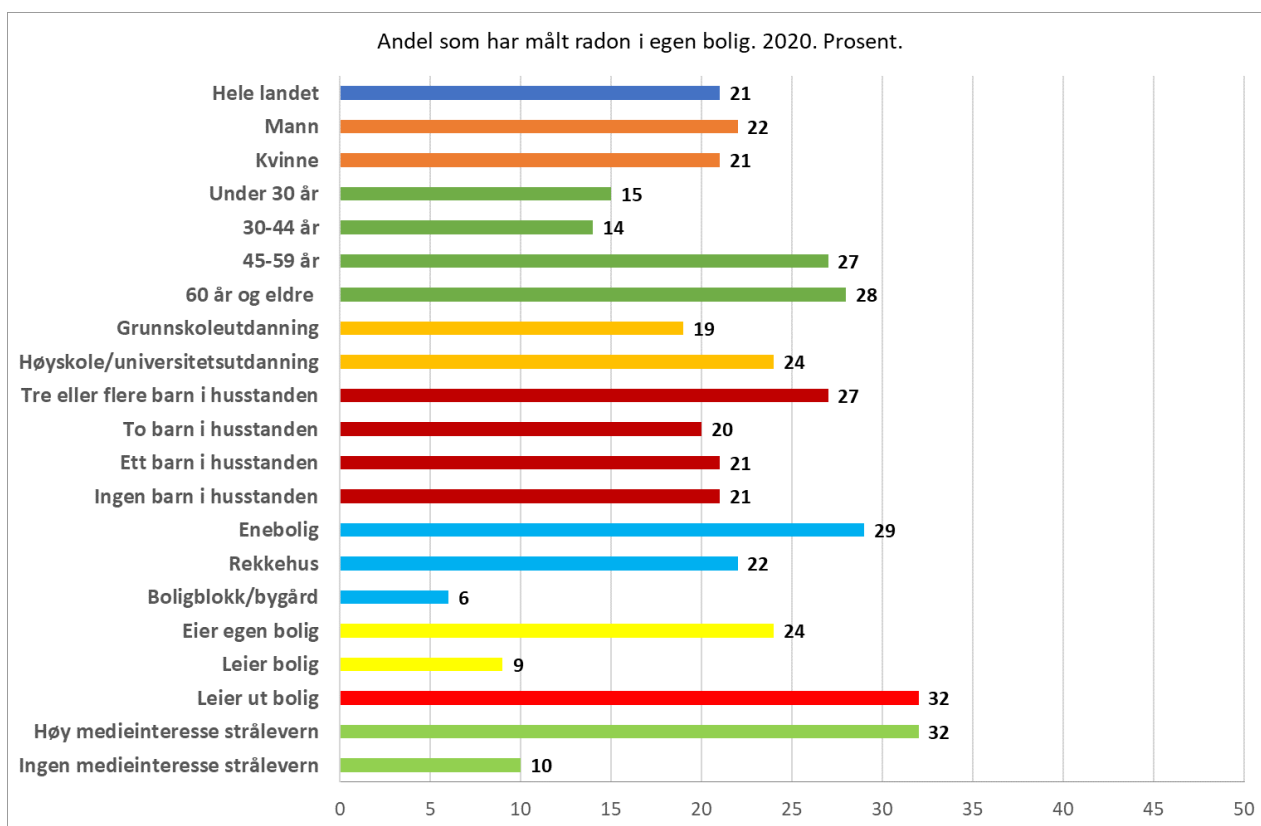

Figur 3.6 Målestatus i kommuner gruppert etter radonaktsomhet. Mai 2017. Prosent. n=1001.

I øvrige bakgrunnstall finner vi litt mindre utslag enn i 2017:

- Høyest målehyppighet finner vi fortsatt blant personer som leier ut bolig, der 32 prosent oppgir at de har målt radon i egen bolig. I 2017 lå tilsvarende andel på 38 prosent.
- Målehyppigheten er signifikant større blant personer som bor i enebolig (29 prosent), sammenliknet med personer som bor i blokk eller bygård (6 prosent). Bakgrunnstallene tyder også på en etasjeeffekt dvs. en høyere målehyppighet blant personer som bor i underetasje, men utvalget er her for lite til å kunne si noe sikkert.

- Målehyppigheten er også signifikant større blant personer som eier egen bolig (24 prosent), sammenliknet med de som leier egen bolig (9 prosent). Det er samme mønster som i 2017.
- Hushold med tre eller flere barn har høyere målehyppighet enn hushold med færre barn (27 prosent). Utslaget gjelder for de største husholdene.
- klart høyere i hushold med fem eller flere personer (27 prosent) enn i enpersonhushold (16 prosent).
- Svar: Ja du har helt rett, legger inn en setning om at Variabelen «antall personer i husstanden» og «antall barn under 18 år i husstanden» er sterkt korrelert.
- Målehyppigheten er også høyere blant personer med høy medieinteresse for strålevern saker (32 prosent). Vi ser også høyere målehyppighet blant eldre enn blant yngre personer. Etter kjønn og utdanningsnivå er det ingen forskjell.
- Når det gjelder framtidige planer om å måle, peker utleiere seg ut med den høyeste andelen som bekrefter at de har planer om å måle (12 prosent).

Figur 3.7 Andel som oppgir at de har målt radon i egen bolig. 2020. Prosent.

3.4 Årsaker til å måle radon i egen bolig

I 2020 ble det stilt følgende oppfølgingsspørsmål til alle som oppga at de har målt eller har planer om å måle radonnivå i egen bolig: *Hva er den viktigste årsaken til at du har målt radonnivået, eller at du har planer om å måle? Er det fordi du har.. LES OPP*

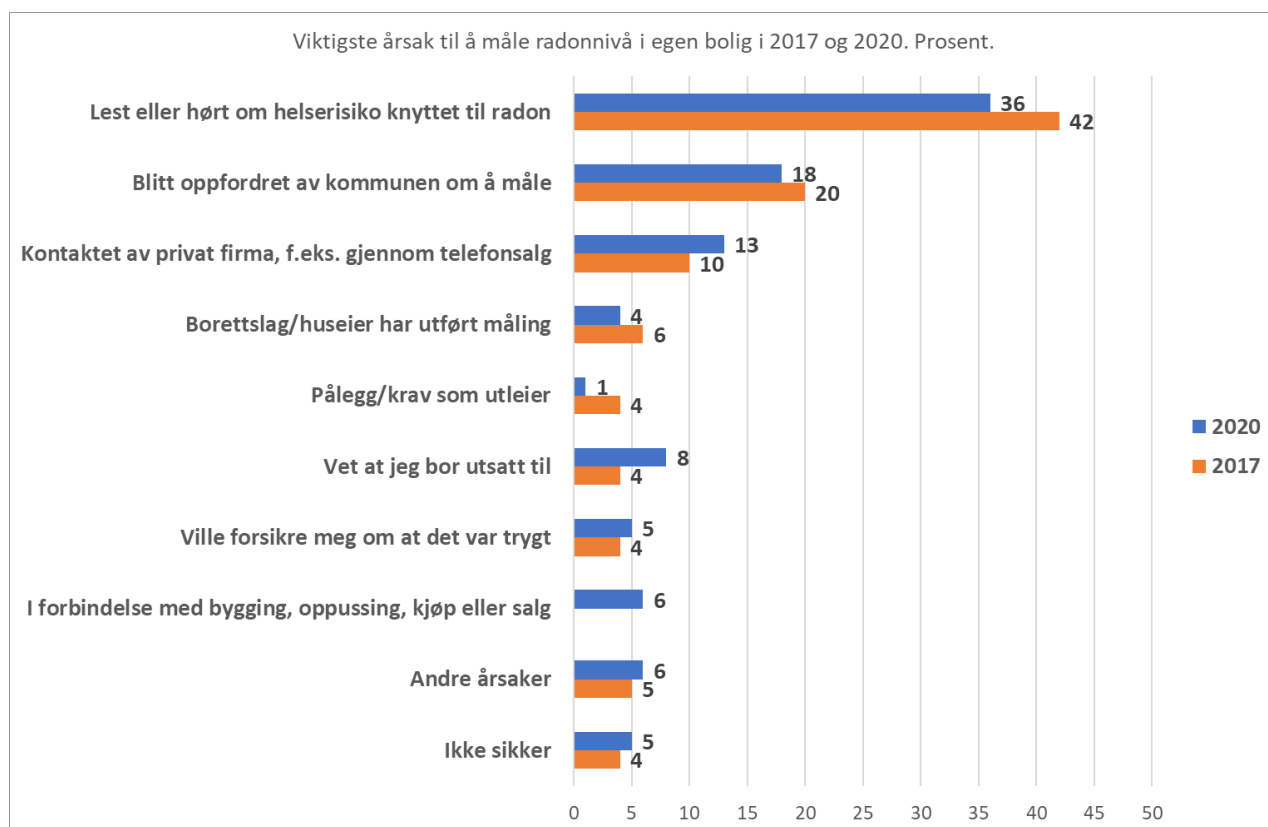
- 1: *Lest eller hørt om helserisiko knyttet til radon*
- 2: *Blitt oppfordret av kommunen om å måle*
- 3: *Kontaktet av privat firma, f.eks. gjennom telefonsalg*
- 4: *Andre årsaker_____ NOTER*
- 5: *Ikke sikker*

I gjennomgangen av svarene har vi kodet svar avgitt i åpen svarkategori.

Kjennskap til helserisiko nevnes av 36 prosent og framstår som den klart viktigste årsaken til å måle radon i egen bolig. Tar vi med 5 prosent som oppgir at de ville forsikre seg om at det var trygt, forsterkes inntrykket av at helserelaterte begrunnelser er viktigst. Av øvrige svar ser vi at 18 prosent oppgir at de har blitt oppfordret av kommunen om å måle, mens 13 prosent har blitt kontaktet av et privat firma. En andel på 8 prosent svarer at de vet at de bor utsatt til, mens relativt få peker på andre årsaker. Årsaksbildet for 2020 er nesten lik svarfordelingen fra 2017.

Tallene for undergrupper er usikre som følge av at spørsmålet kun er stilt til 272 personer. Bakgrunnstallene tyder på at kjennskap til helserisiko er den klart viktigste årsaksforklaring i alle viktige undergrupper.

Svarene fordelt etter kommunens plassering i aktuelle aktsomhetsgrupper, framgår av egen tabell nedenfor. Årsaksbildet er preget av bedre kjennskap til helserisiko og at relativt flere innbyggerne i gruppe 1 vet at de bor utsatt til. Tallene tyder forøvrig på at verken kommunene eller private firma differensierer sin informasjon til innbyggerne ut fra forskjeller i risiko i de ulike aktsomhetsgruppene.

Figur 3.8 Viktigste årsak til å måle radonnivå i egen bolig. September 2017 og mai 2020. Hele landet. Prosent. n=317/272.

Årsaker	Aktsomhets-gruppe 1	Aktsomhets-gruppe 2	Aktsomhets-gruppe 3	Aktsomhets-gruppe 4	Totalt
Lest eller hørt om helseisiko knyttet til radon	49	44	37	26	36
Blitt oppfordret av kommunen om å måle	17	17	20	17	18
Kontaktet av privat firma, f.eks. gjennom telefonsalg	2	7	13	19	13
Vet at jeg bor utsatt til	17	9	6	6	8
I forbindelse med bygging, oppussing, kjøp eller salg		6	7	7	6
Ville forsikre meg om at det var trygt	2	2	5	9	5
Borettslag/huseier har utført måling	7	4	2	3	4
Pålegg/krav som utleier			3		1
Andre årsaker		9	5	7	6
Ikke sikker	5	2	3	6	5
Sum	100	100	100	100	100
Antall spurte	41	54	61	116	272

Tabell 3.1 Oppgitte årsaker til å måle radon i egen bolig i kommuner gruppert etter radonaktsomhet. Mai 2020. Prosent. n=272.

3.5 Årsaker til at radon ikke er målt i egen bolig

I 2020 fikk alle som avkrefte at de har målt eller at de har planer om å måle radon følgende oppfølgings spørsmål: *Hva er den viktigste årsaken til at du ikke har målt radonnivået?* Spørsmålet ble stilt åpent dvs. uten opplisting av svaralternativer. I 2017 ble følgende svaralternativer lest opp: *Skyldes det at....*

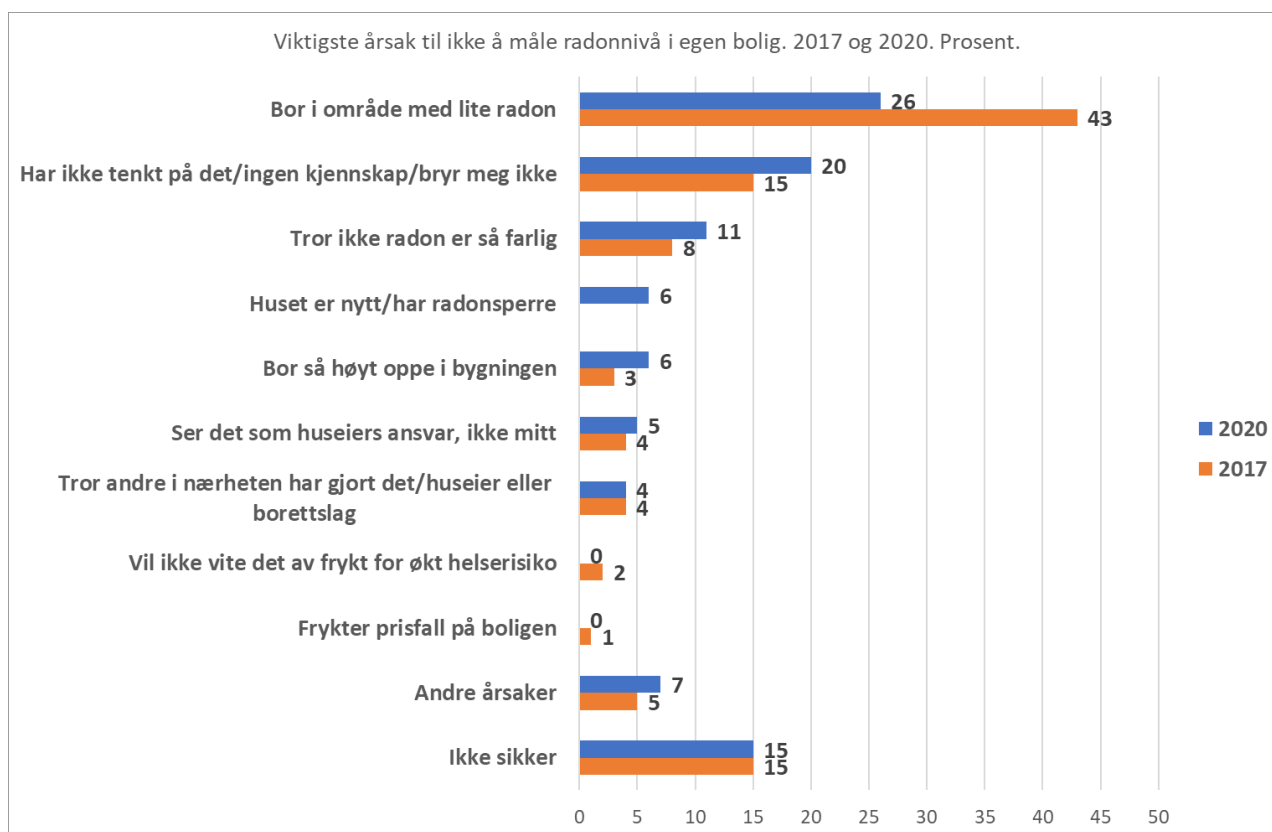
- 1: *Du ikke tror radon er så farlig*
- 2: *Du bor i et område hvor det er lite radon*
- 3: *At du ikke vil vite det av frykt for økt helserisiko*
- 4: *At du frykter prisfall på boligen*
- 5: *Andre årsaker _____NOTER*
- 6: *Ikke sikker*

De åpne svarene for 2020 er gjennomgått og kodet. Hovedtallene framgår av figuren nedenfor.

Som den viktigste årsaken framheves at man bor i et område hvor det er lite radon, som oppgis av 26 prosent. Det er lavere enn i 2017 hvor 43 prosent svarte det samme. Mye av denne forskjellen kan ha sammenheng med at det ble lest opp aktuelle svarkategorier i 2017, mens spørsmålet ble stilt uhjulpet i 2020. Den nest viktigste årsaken er at man ikke har tenkt på det, ikke kjenner til eller ikke bryr seg om den type saker, som nevnes av 20 prosent i 2020, mot tilsvarende 15 prosent i 2017. I den siste målingen oppgir 11 prosent at man ikke tror at radon er så farlig, mens andre årsaker nevnes av ganske få. Andelen usikre ligger på 15 prosent, som er det samme som i 2017.

Av tabell 3.2 nedenfor går det fram at bostedskommunens sortering på aktsomhetsgruppe ikke gir klare utslag i svarfordelingene. Heller ikke i 2017 var det utslag på denne variabelen. Disse tallene tyder på at bostedskommunens plassering i aktsomhetskartet ikke framstår som noen viktig forklaring på at mange ikke har målt radon i egen bolig.

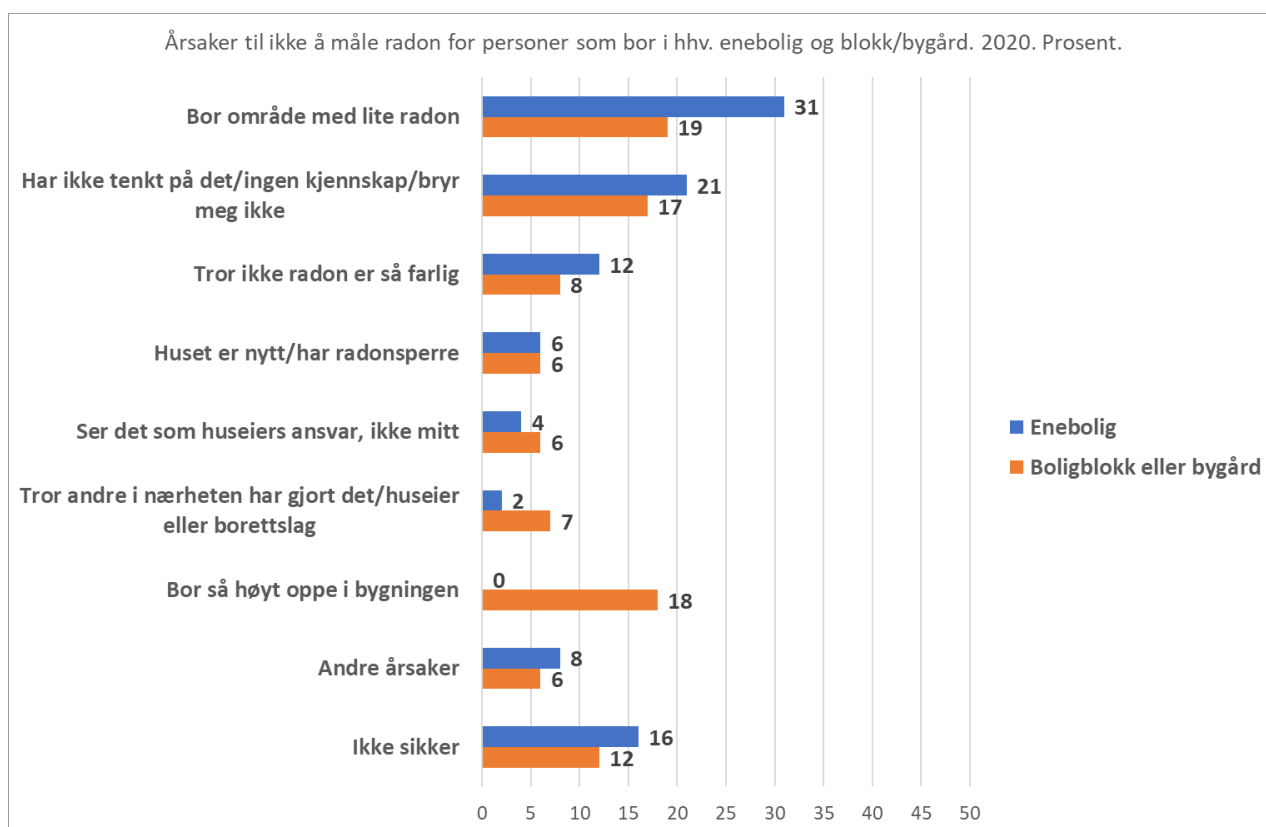
Av bakgrunnstallene går det fram at svarene er forskjellig etter boligtype. Folk i enebolig oppgir i større grad at de bor i et område med lite radon, mens folk i blokk eller bygård vektlegger at de bor høyt oppe i bygningen eller at det er huseiers ansvar å måle radon, jf. figur nedenfor.

Figur 3.9 Viktigste årsak til at radonnivå i egen bolig ikke er målt. Svar fra uhjulpert spørsmål i 2020, hjulpert spørsmål i 2017. Hele landet. Prosent. n=661/674.

Årsaker	Aktsomhets- gruppe 1	Aktsomhets- gruppe 2	Aktsomhets- gruppe 3	Aktsomhets- gruppe 4	Totalt
Bor i område med lite radon	27	28	17	31	26
Har ikke tenkt på det/ingen kjennskap/bryr meg ikke	19	20	22	19	20
Tror ikke radon er så farlig	9	12	12	10	11
Bor så høyt oppe i bygningen	1	5	10	5	6
Huset er nytt/har radonsperre	3	7	7	4	6
Ser det som huseiers ansvar, ikke mitt	9	5	4	5	5
Tror andre i nærheten har gjort det/huseier eller borettslag	6	3	4	4	4
Andre årsaker	9	6	6	8	7
Ikke sikker	17	14	16	14	15
Sum	100	100	100	100	100
Antall spurte	68	144	167	294	674

Tabell 3.2 Oppgitte årsaker til ikke å måle radon i egen bolig i kommuner gruppert etter radonaktsomhet. Uhjulpert spørsmål i 2020. Prosent. n=674.

Figur 3.10 Viktigste årsak til at radonnivå i egen bolig ikke er målt. Svarfordeling etter boligtype. Hele landet. Prosent. n=347/196.

3.6 Kjennskap til helsefare forbundet med radon

I 2020 ble det stilt følgende spørsmål: *Kjenner du til hvilken helsefare som er forbundet med radon?* Spørsmålet ble stilt åpent og avgitte svar er gjennomgått. På spørsmålet svarte 37 prosent kreft, 6 prosent oppga andre svar og 49 prosent svarte avkrefteende.

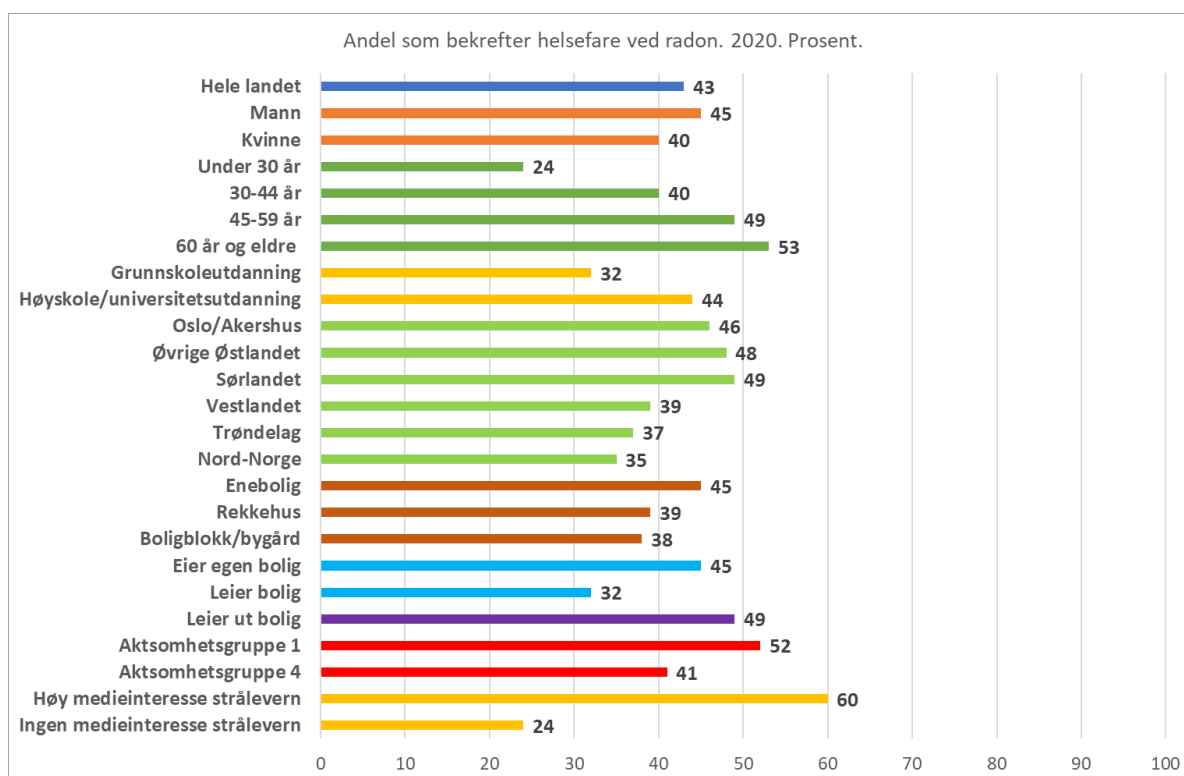
Bakgrunnstallene tyder på at kjennskapen er best blant personer i utsatte kommuner i aktsomhetsgruppe 1, blant personer med høy medieinteresse og blant utleiere av bolig. Vi ser også at kjennskapen er bedre blant eldre enn blant yngre.

I hovedtallene nedenfor framgår andelen som svarer bekreftende dvs. som enten oppgir kreft eller et annet svar.

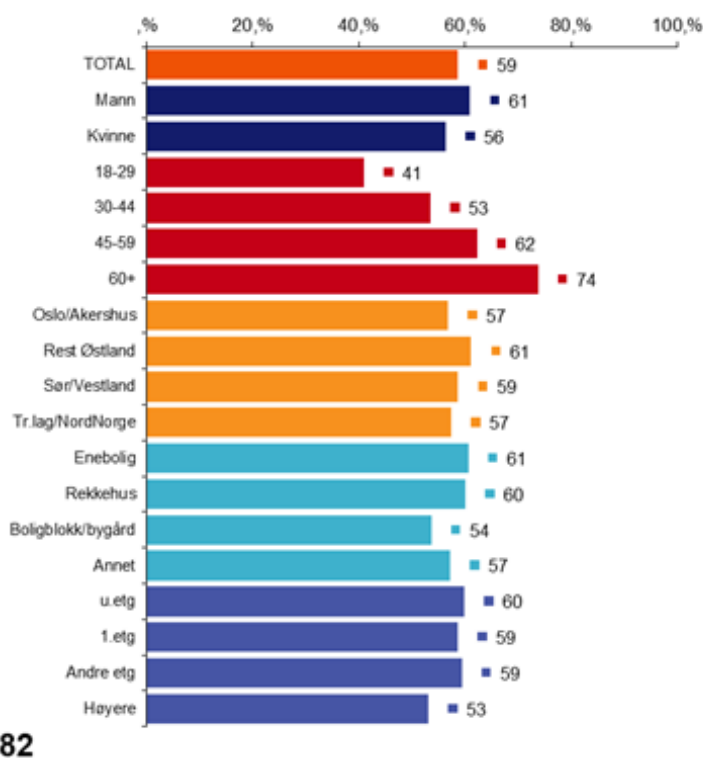
I en befolkningsundersøkelse gjennomført av Gallup i 2012² oppga 59 prosent at de kjente til hvilken helsefare som er forbundet med radon. Hovedtallene fra 2012 framgår av figuren nedenfor. Forskjeller i kjennskap var den gang særlig knyttet til alder.

Sammenholdt med andre svar som tyder på mindre oppmerksomhet om radon, tror vi nedgangen fra 59 til 43 i målt kjennskap til helsefare kan være reell.

² Befolkningens kjennskap og holdninger til radon. Rapport 20.12.2012. TNS Gallup.

Figur 3.11 Andel som bekrefter kjennskap til helsefare forbundet med radon i utvalgte målgrupper. 2020. Prosent.

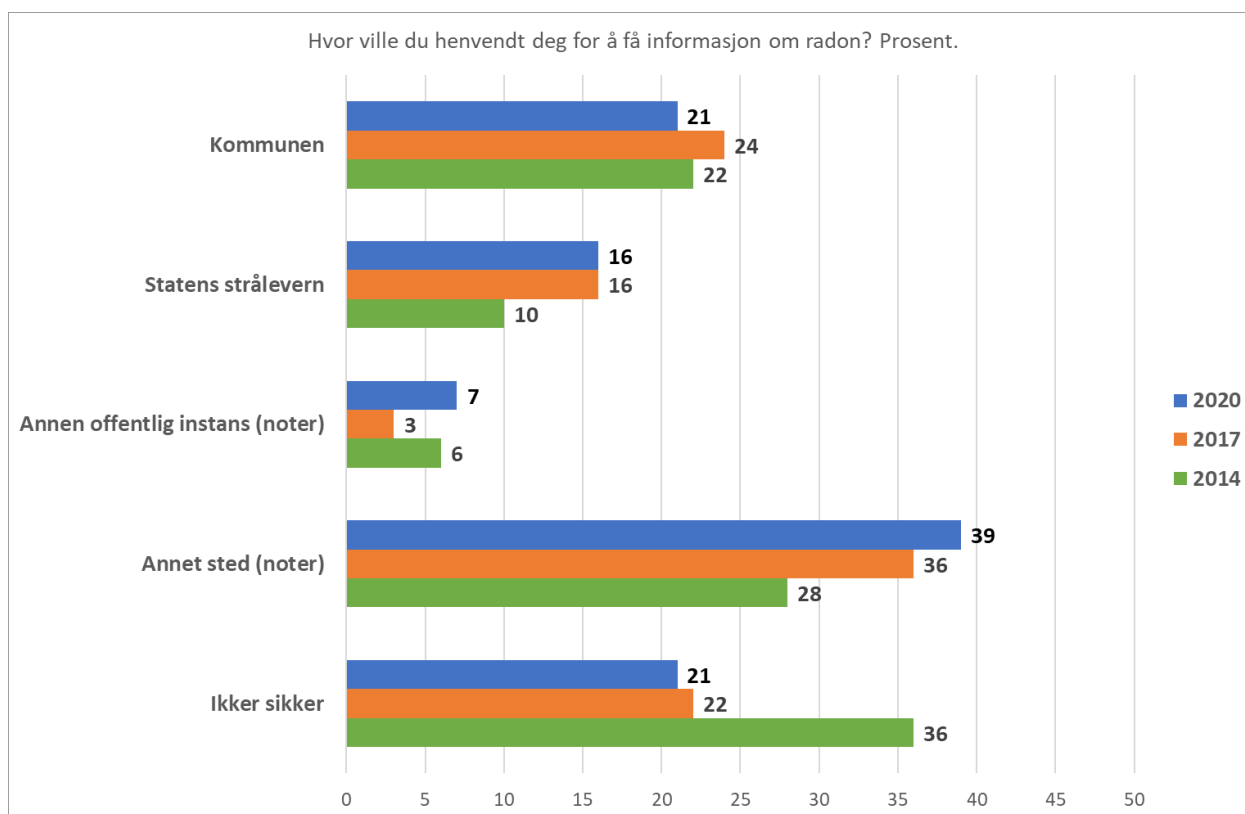
Figur 3.12 Andel som bekrefter kjennskap til helsefare forbundet med radon i utvalgte målgrupper. 2012. Prosent. Kilde: TNS Gallup

3.7 Informasjonskanaler om radon

I de tre siste målingene er det stilt følgende oppfølgingsspørsmål: *Hvor ville du henvendt deg for å få informasjon om radon?* Spørsmålet er stilt uhjulpet dvs. uten opplesing av aktuelle svarkategorier.

Av hovedtallene for 2020 nedenfor går det fram at 21 prosent ville henvendt seg til hjemkommunen, 16 prosent til Statens strålevern, nå Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet (DSA), 7 prosent til en «annen offentlig instans», mens 39 prosent svarer «annet sted». Ganske mange er usikre på spørsmålet (21 prosent). I de åpne svarene pekes det særlig på FHI/Folkehelseinstituttet og i noen tilfeller Helsedirektoratet som «annen offentlig instans». «Annet sted» konkretiseres nesten utelukkende til internett og google.

Etter 2014 registreres en økende andels om svarer «annet sted», som altså innbefatter internett.

Figur 3.13 Kanaler for informasjon om radon. 2014, 2017 og 2020. Flere svar mulig. Prosent. n=1000

Bakgrunnstallene kan oppsummeres som følger:

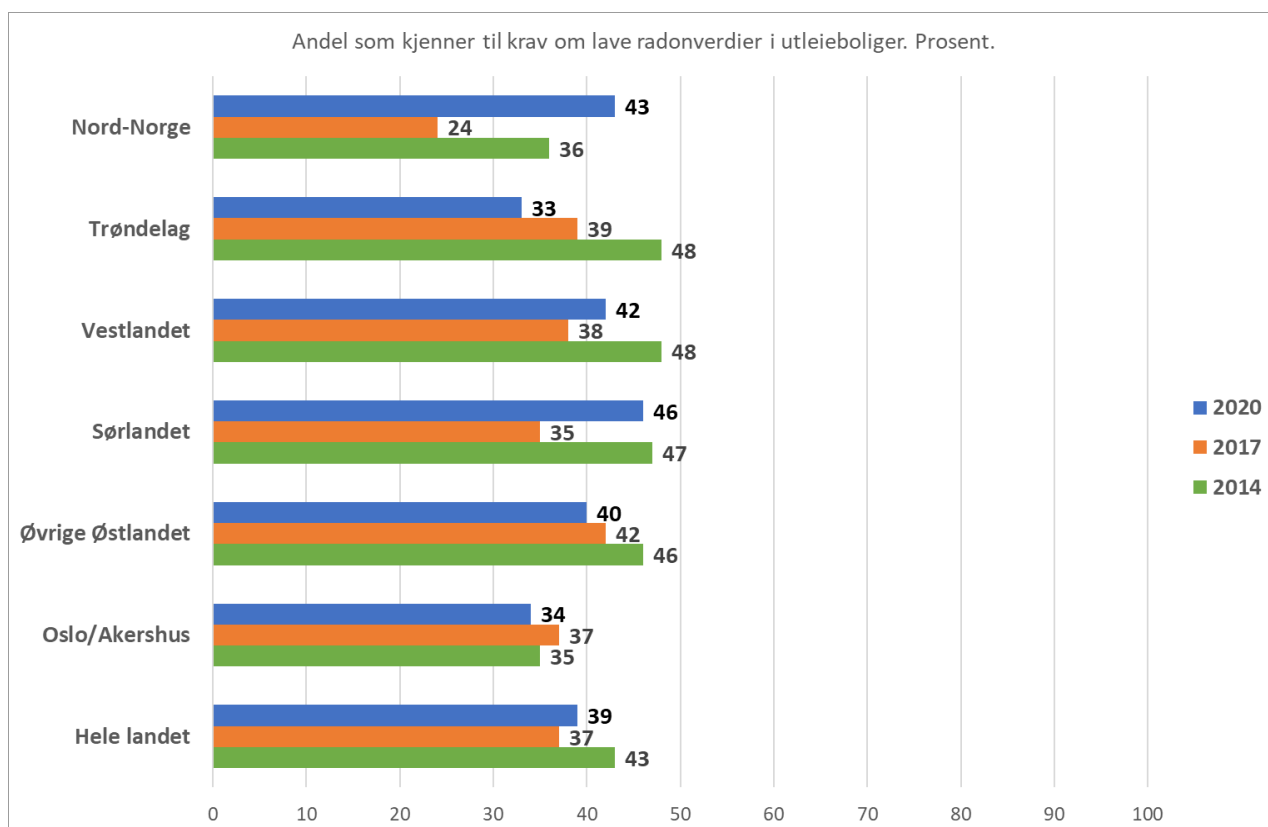
- Oppgitt informasjonskanal varierer som ventet betydelig etter alder, som er naturlig i lys av ulike medievaner og ulik bruk av internett. Blant unge 30 år svarer 46 prosent «annet sted» og bare 10-11 prosent hhv. kommunen og Strålevernet. Blant de eldste over 60 år svarer 30 prosent kommunen, 16 prosent Strålevernet og 26 prosent «annet sted».

- Kommunen nevnes av ganske mange i aktsomhetsgruppe 1 (27 prosent), personer på Øvrige Østlandet (28 prosent) og i Nord-Norge (26 prosent).
- Strålevernet nevnes hyppigst av personer med høyest utdanning (25 prosent) og personer med stor interesse for strålevernssaker (25 prosent)
- Andelen som peker på andre offentlige instanser ligger under 10 prosent i alle viktige undergrupper.

3.8 Kjennskap til krav om lave radonverdier i utleieboliger

I 2020 ble det stilt følgende spørsmål: *Det er krav om lave radonnivåer for alle som skal leie ut boliger inkludert hybler og leiligheter. Er dette kravet noe du har hørt om eller kjenner til?* Spørsmålet ble stilt til hele utvalget, uansett om man leier ut bolig eller ikke. Spørsmålet ble også stilt i 2014 og 2017, men med en litt annen ordlyd.

I 2020 bekrefter 39 prosent at de kjenner til kravene, mot tilsvarende 37 prosent i 2017 og 43 prosent i 2014. Det tyder på et jevnt og ganske uforandret kjennskapsnivå i perioden etter at kravene kom i 2014. I bakgrunnstallene for 2020 finner vi kun små variasjoner mellom landsdeler og sosiale undergrupper. Kjennskapsnivået varierer også lite mellom ulike aktsomhetsgrupper og boligtyper.

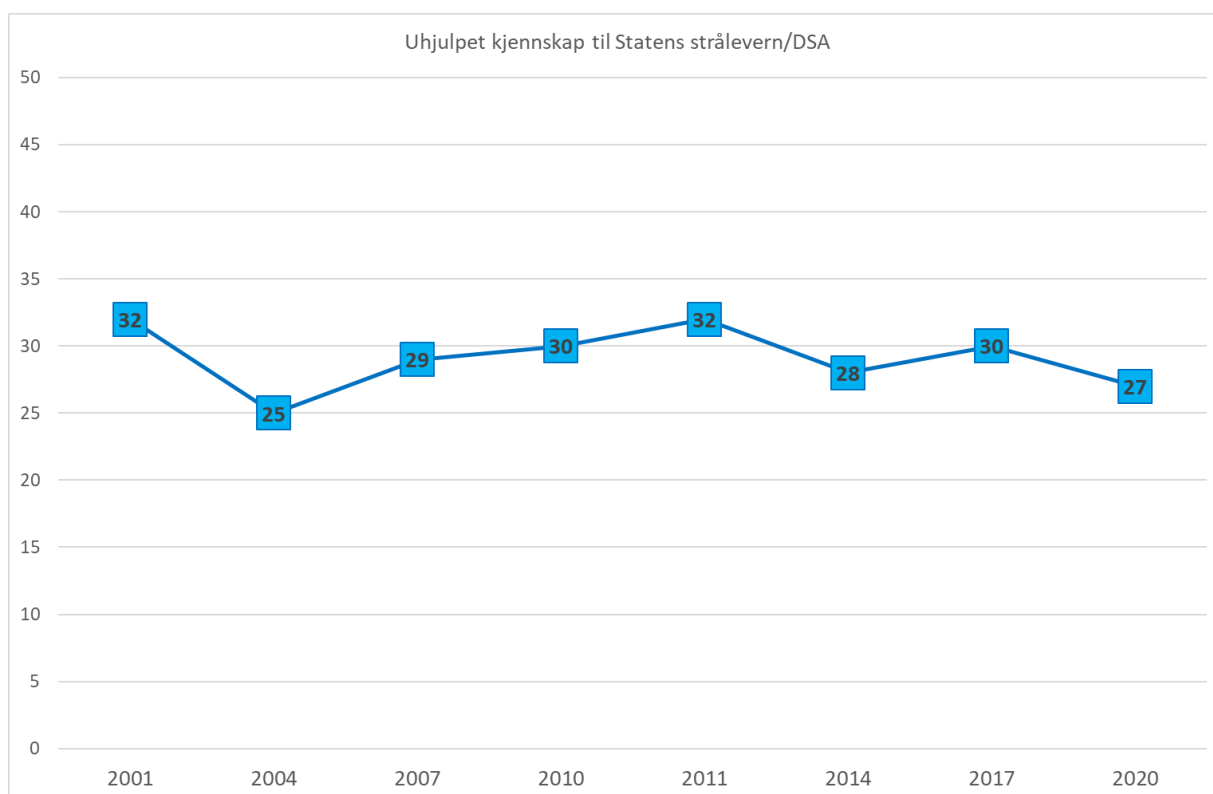

Figur 3.14 Andel som har kjennskap til myndighetskrav om lave radonverdier i utleieboliger. 2014, 2017 og 2020. Prosent. n=1000.

3.9 Kjennskap til Statens strålevern

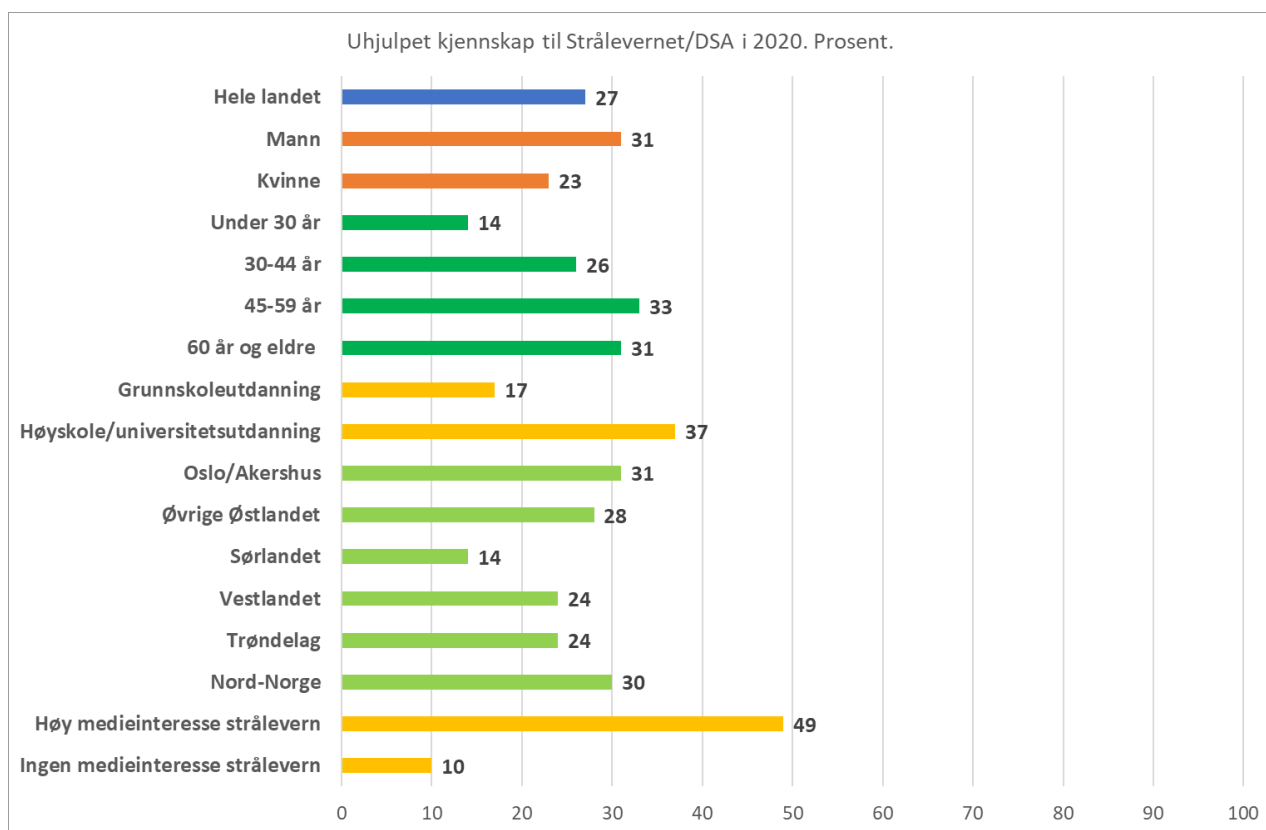
Følgende spørsmål er stilt i syv ulike målinger etter 2001: *Kjenner du til hvilken offentlig instans som er øverste fagmyndighet i strålevern saker og atomsikkerhet i Norge?* Spørsmålet er stilt uhjulpet, og måler således uhjulpet kjennskap. I lys av navneendringen for Statens strålevern til Direktoratet for strålevern og atomberedskap, ble svar som «Statens strålevern» eller bare «strålevernet» godtatt.

I 2020 oppgir 27 prosent at de har kjennskap til Strålevernet som den øverste fagmyndighet. Kjennskapen har vært stabilt på rundt 30 prosent i hele måleperioden. De høyeste nivåene som er målt i 2001 (32 prosent) og 2011 (32 prosent), kan ha sammenheng med at Strålevernet var ekstra synlig i media i forbindelse med aktuelle saker dvs. Kursk-ulykken i Barentshavet høsten 2000 og Fukushima-ulykken i Japan i mars 2011.

Figur 3.15 Uhjulpet kjennskap til Strålevernet. Målinger i 2001-2020. Inkl. koding av åpne svar. Hele landet. Prosent. n=1000.

I bakgrunnstallene finner vi samme hovedmønster som tidligere. Kjennskapen til Strålevernet er høyere blant menn (31 prosent) enn blant kvinner (23 prosent) og ligger høyest for personer med høyt utdanningsnivå (37 prosent) og personer med stor medieinteresse for strålevern saker (49 prosent). Kjennskapen er lavest blant de unge under 30 år (14 prosent) og blant personer med liten interesse for strålevern saker (10 prosent). Den lave andelen som måles på Sørlandet (14 prosent) er usikkert som følge av lite utvalg.

Figur 3.16 Uhjulpet kjennskap til Strålevernet i ulike undergrupper. 2020. Prosent. n=1001.

3.10 Vurdering av trusselbilde

I tidligere undersøkelser er informantene spurt om hvor sannsynlig de tror det er at ulike typer ulykker og hendelser kan inntreffe i løpet av de kommende 5-10 årene. I 2020 er det spurt om seks konkrete hendelser:

- En ulykke ved et kjernekraftverk i Norges nærrområder, for eksempel i Russland, Sverige eller Storbritannia
- En ulykke ved én av Norges to atomanlegg som brukes til forskning i Halden og på Kjeller utenfor Oslo
- En ulykke med en atomubåt i norske nærrområder
- En ulykke ved transport av strålefarlig materiale til sjøs eller på land i Norge
- Radioaktiv forurensning som følge av terrorisme eller sabotasje i Norge
- Bruk av kjernevåpen i konflikter, kriser eller krig

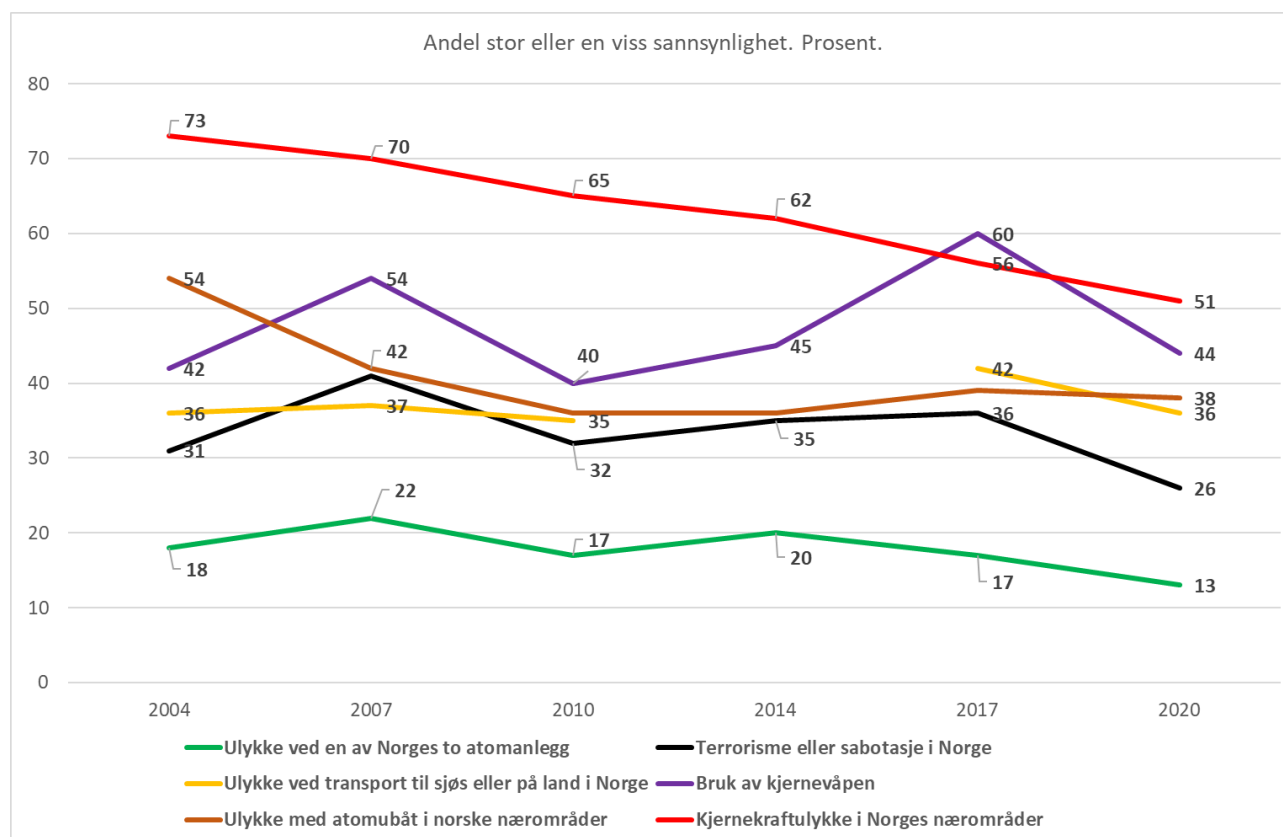
For disse hendelsene foreligger tall fra seks målinger, med unntak for at det i 2014 ikke ble spurt om transportulykke.

I tallene for 2020 registreres en nedgang i sannsynlighetsvurderingene for de fleste av hendelsene. En kjernekraftulykke i Norges nærrområder vurderes som den mest sannsynlige hendelsen (51 prosent), dernest følger bruk av kjernevåpen (44 prosent), ulykke med atomubåt (38 prosent) og transportulykke (36 prosent). Betydelig færre mener det er sannsynlig med radioaktiv forurensning

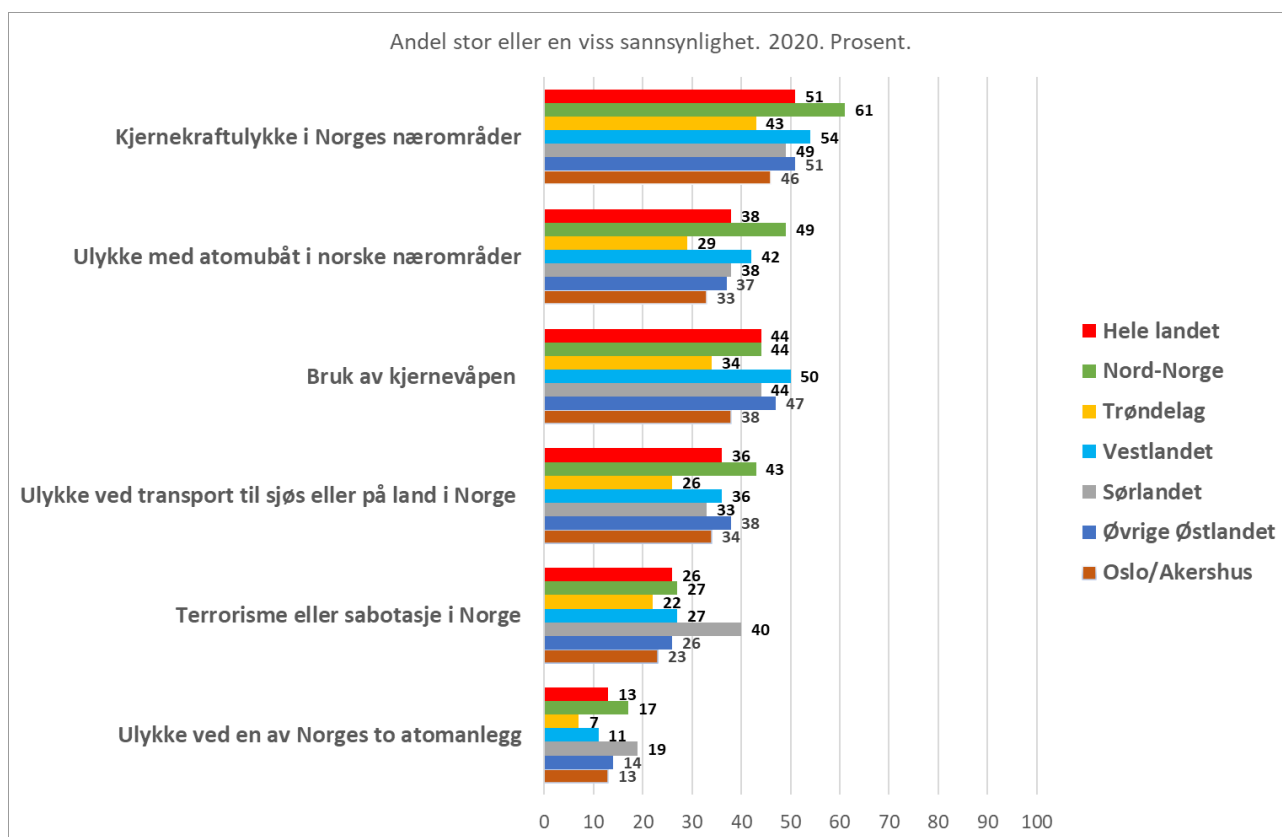
som følge av terrorisme i Norge (26 prosent) og enda færre en ulykke ved en av Norges to atomanlegg (13 prosent).

Over tid registreres en jevnt fallende andel fra 2001 som mener en kjernekraftulykke i Norges nærområder er sannsynlig. Det registreres også fallende tall for flere av de andre hendelsene, uten at det er snakk om en langsiktig trend med tydelig nivåskift i tallene. For ulykke ved en av Norges atomanlegg registreres lavere trusselvurderinger i de to siste målingene. Lavere sannsynlighet for hendelser ved egne atomanlegg kan henge sammen med at begge de aktuelle reaktorene er stengt ned.

Figur 3.17 Andel som mener det er en stor eller en viss sannsynlighet for ulike typer ulykker og hendelser de neste 5-10 årene. Hele landet. 2004-2020. Prosent. n=1000.

I figuren nedenfor er hovedtallene for 2020 brutt ned på landsdeler. Trusselvurderingen er litt høyere i Nord-Norge for særlig tre av hendelsene dvs. kjernekraftulykke i nærområdet, ulykke med atomubåt og transportulykke. Det er som forventet. For terrorisme og ulykke ved Norges atomanlegg er det gjennomgående små forskjeller i tallene, med unntak for høye tall for Sørlandet. Tallene for Sørlandet er imidlertid usikre som følge av et lite utvalg.

Figur 3.18 Andel av befolkningen som mener det er en stor eller en viss sannsynlighet for ulike typer hendelser etter landsdel. 2017. Prosent.

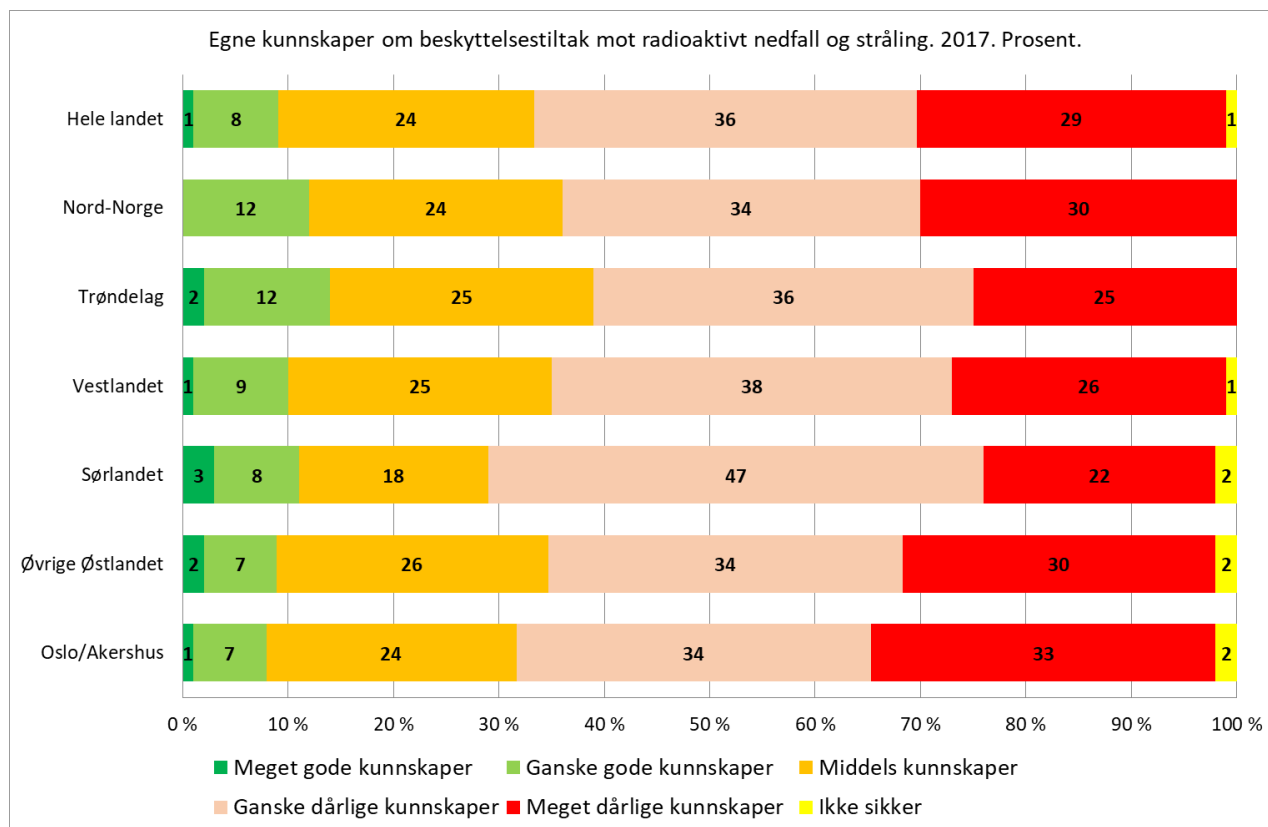
Gjennomgang av øvrige bakgrunnstall gir følgende mønster:

- Kvinner vurderer samtlige hendelser som mer sannsynlige enn menn. Trusselvurderingene for kvinner ligger 10-20 prosentpoeng høyere for kvinner enn for menn for de aktuelle hendelsene.
- Alderseffekter gjør seg gjeldende ved at trusselvurderingene øker med stigende alder for alle hendelser unntatt ulykke ved en av Norges atomanlegg.
- Utdanningseffekter gjør seg denne gangen gjeldende for noen av hendelsene. Tendensen er at trusselvurderingene faller med økende utdanningsnivå. Det er bl.a. tydelig i vurderingen av ulykke med atomubåt, radioaktivitet i forbindelse med terrorisme og ulykke ved Norges atomreaktorer.
- Av øvrige bakgrunnstall går det fram at trusselvurderingene henger sammen med medieinteresse for strålevernssaker. Hovedtendensen er at sterkt medieinteresse bidrar til å forsterke trusselvurderingene. Utslaget er særlig tydelig for ulykke ved kjernekraftverk i nærområdene, transportulykker og ulykke med atomubåt.

3.11 Kunnskaper om beskyttelsestiltak

I 2017 ble det stilt følgende spørsmål: *Hvor gode kunnskaper har du om hvordan du kan beskytte deg mot radioaktiv nedfall og stråling fra slike hendelser?* Spørsmålet er ikke stilt i øvrige målinger. Svarene tyder på at store deler av befolkningen mente at de har dårlige kunnskaper om aktuelle beskyttelsestiltak. To tredjedeler av befolkningen svarte at de har meget dårlige eller ganske dårlige kunnskaper om temaet.

Bakgrunnstallene tydet på gjennomgående lavt kunnskapsnivå i alle landsdeler og sosiale undergrupper. Høyeste andel som svarte meget eller ganske gode kunnskaper lå på kun 14 prosent og gjaldt innbyggere med høyest utdanningsnivå og menn.

Figur 3.19 Vurdering av egne kunnskaper om aktuelle tiltak for å beskytte seg mot radioaktivt nedfall og stråling. Heler landet og fordeling etter landsdel. 2017. Prosent

3.12 Holdninger til råd fra myndighetene

I 2020 og 2017 er det stilt følgende spørsmål: *Dersom det skjer en atomulykke, ville du fulgt følgende råd fra myndighetene for å beskytte deg mot stråling?*

- Oppholde deg innendørs i inntil 2 døgn?*
- Følge myndighetenes kostholdsrad?*

Følgende tilleggsspørsmål stilt til alle personer under 40 år:

- Ta jodtabletter hvis myndighetene anbefalte det?*

Alle personer med barn i husstanden fikk i tillegg følgende spørsmål:

- Gi barna dine jodtabletter hvis myndighetene anbefalte det?*

På spørsmålene var det mulig å svare ja-ubetinget, ja-antakelig, nei-antakelig ikke, nei-definitivt ikke eller Ikke sikker.

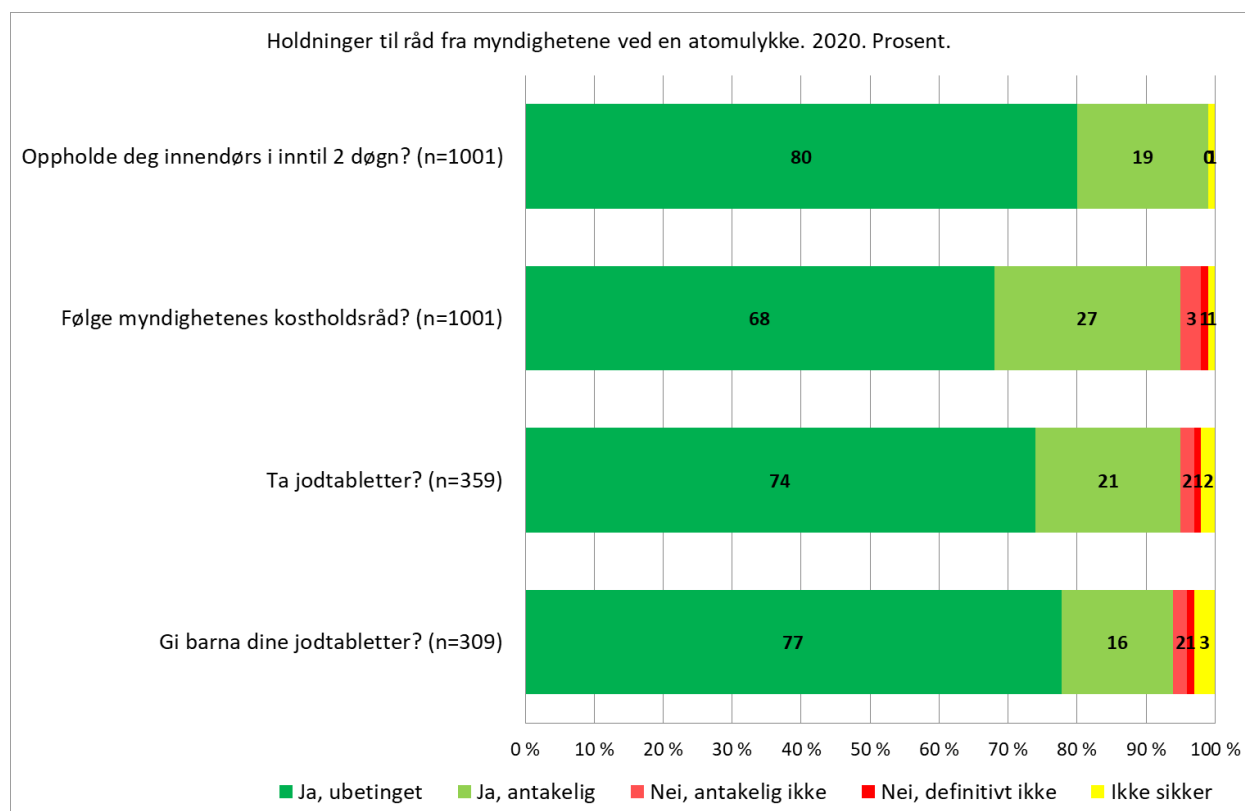
Svarene tyder på at innbyggerne vil være svært lydhøre overfor myndighetene i en slik alvorlig situasjon. Et klart flertall av befolkningen svarer ubetinget ja på alle spørsmålene. Svarene for 2020 er gjennomgående mer positive til myndighetenes råd sammenliknet med 2017, jf. hovedtallene for de to målingene nedenfor.

I bakgrunnstallene finner vi kun små variasjoner i innbyggernes grunnleggende positive innstilling til rådgivning fra myndighetene. Kvinner er noe mer positive enn menn og de yngste under 30 er gjennomgående litt mindre positivt innstilt enn de godt voksne, men det er ikke store variasjoner.

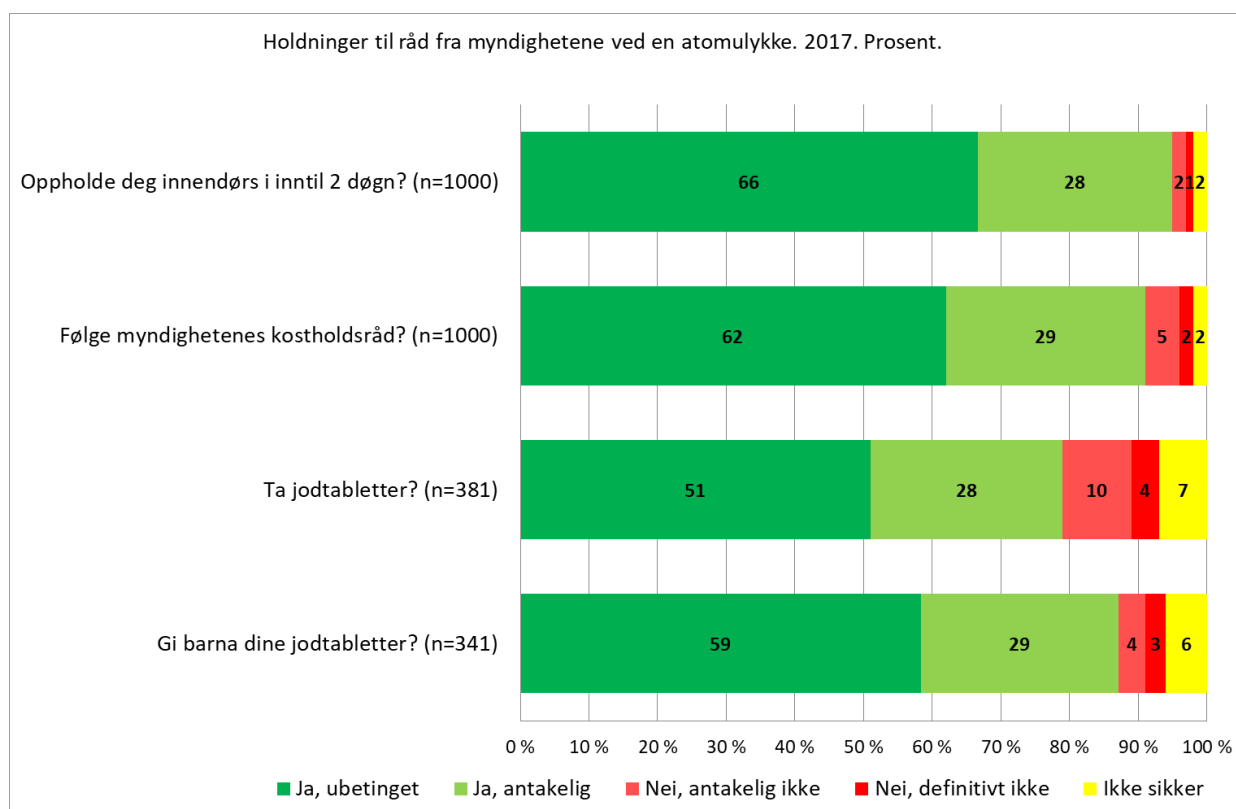
I 2020 er det bare 3 prosent som svarer «antakelig ikke» eller «definitivt ikke» på spørsmålet om de vil følge råd fra myndighetene om å ta jodtabletter. Blant de yngste under 30 år svarer 5 prosent benektende. I 2017 lå de samme andelene på 14 prosent for alle spurte og 19 prosent for de unge under 30 år.

Også når det gjelder spørsmålet om å gi jodtabletter til egne barn, er det kun noen få prosent som svarer benektende. Andelen som svarer nei blant de unge under 30 år har falt fra 21 prosent i 2017 til 12 prosent i 2020.

Øvrige bakgrunnstall tyder ikke på nevneverdige geografiske variasjoner i innbyggernes holdninger til strålevernfaglige råd og veiledning fra myndighetene ved en atomulykke.

Figur 3.20 Holdninger til råd fra myndighetene hvis det skjer en atomulykke. Hele landet. 2020. Prosent.

Figur 3.21 Holdninger til råd fra myndighetene hvis det skjer en atomulykke. Hele landet. 2017. Prosent.

3.13 Innkjøp av jodtabletter

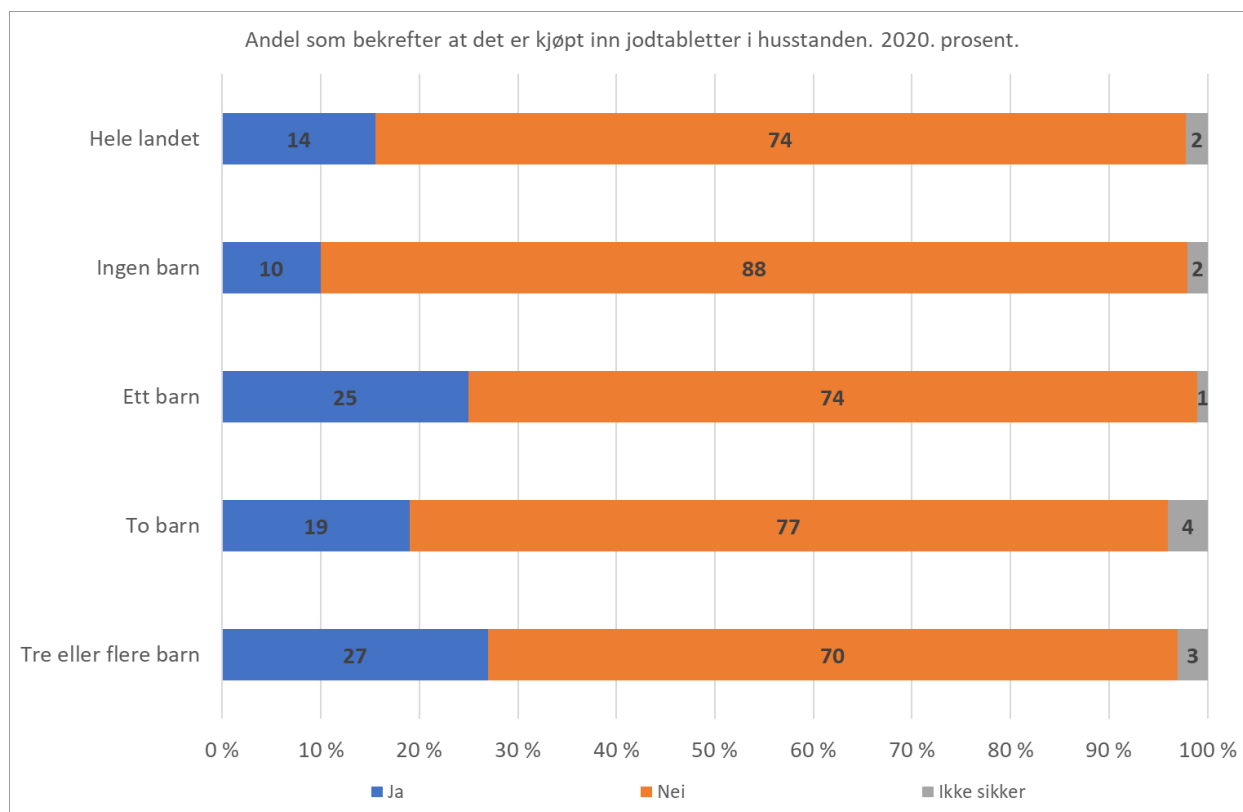
I 2020 er det stilt følgende spørsmål: *Har du eller noen i din husstand kjøpt inn jodtabletter?* De som svarte nei fikk følgende spørsmål: *Kan du utdype hvorfor det ikke er kjøpt inn jodtabletter?* Oppfølgingsspørsmålet ble stilt uten oppløsning av svaralternativer.

På det første spørsmålet svarer 14 prosent bekreftende. Andelen varierer betydelig etter husstandsstørrelse og antall barn i husstanden. I husstander med tre eller flere barn oppgir 27 prosent at det er kjøpt inn jodtabletter i husstanden, jf. hovedtall nedenfor. Av øvrige bakgrunnstall går det fram at innkjøp av jodtabletter varierer lite mellom ulike landsdeler, fra 11 prosent i Nord-Norge til 16-17 prosent i Oslo/Akershus og Trøndelag.

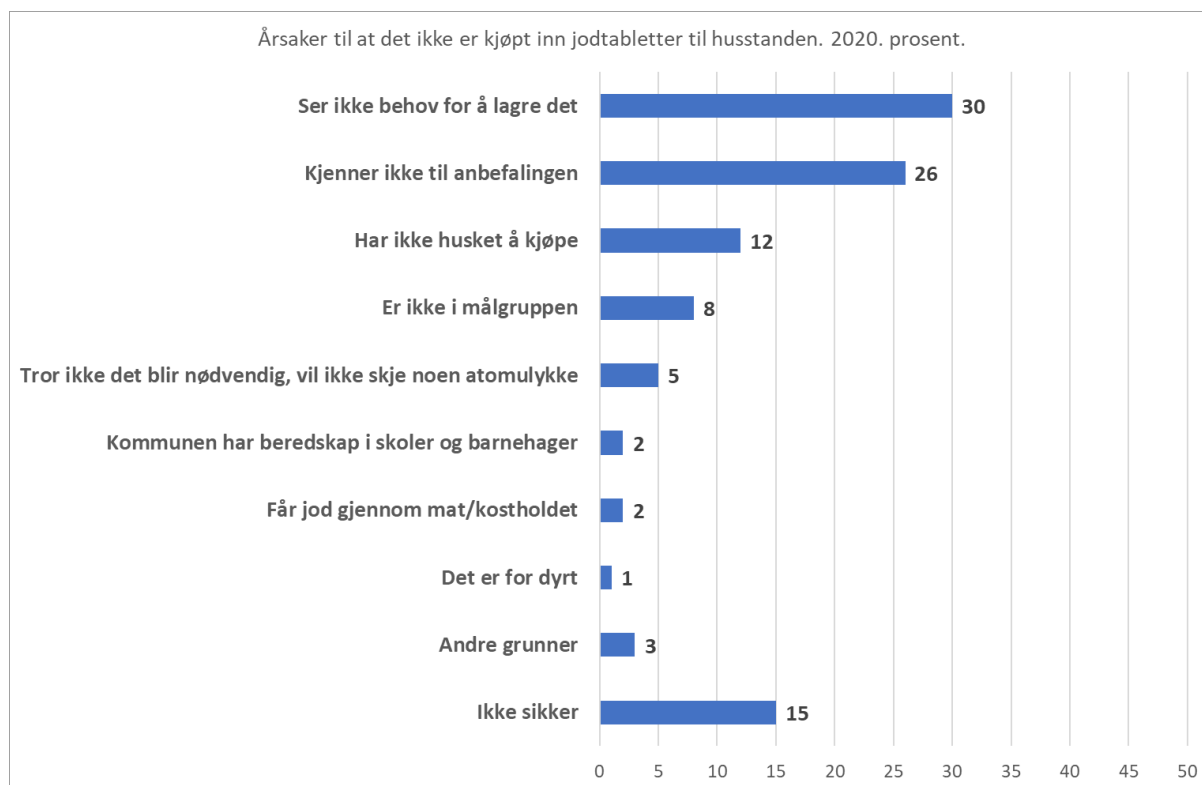
På oppfølgingsspørsmålet pekes det særlig på tre hovedgrunner til at det ikke er kjøpt inn jodtabletter. Den mest utbredte årsaken er at mange ikke ser behov for å lagre jod, som oppgis av 30 prosent jf. hovedtall nedenfor. Legger vi til de som mener de ikke er i målgruppen (8 prosent), som ikke tror det er nødvendig (5 prosent) eller som peker at kommunen har beredskap (2 prosent), er det 45 prosent som av ulike grunner ikke ser behov for å lagre jodtabletter i husstanden.

Den nest viktigste årsaken er mangel på kjennskap til anbefalingen, som oppgis av en fjerdedel av de spurte (26 prosent). Den tredje viktigste årsaken er at en del oppgir at de har glemt å kjøpe inn jodtabletter (12 prosent).

Svært få peker på andre årsaker, som at det er for dyrt (1 prosent) eller andre grunner (3 prosent). Andelen usikre ligger på 15 prosent.

Figur 3.22 Andel som oppgir at det er kjøpt inn jodtabletter i husstanden. Hele landet og fordeling etter antall barn i husstanden. 2020. Prosent. n=1001.

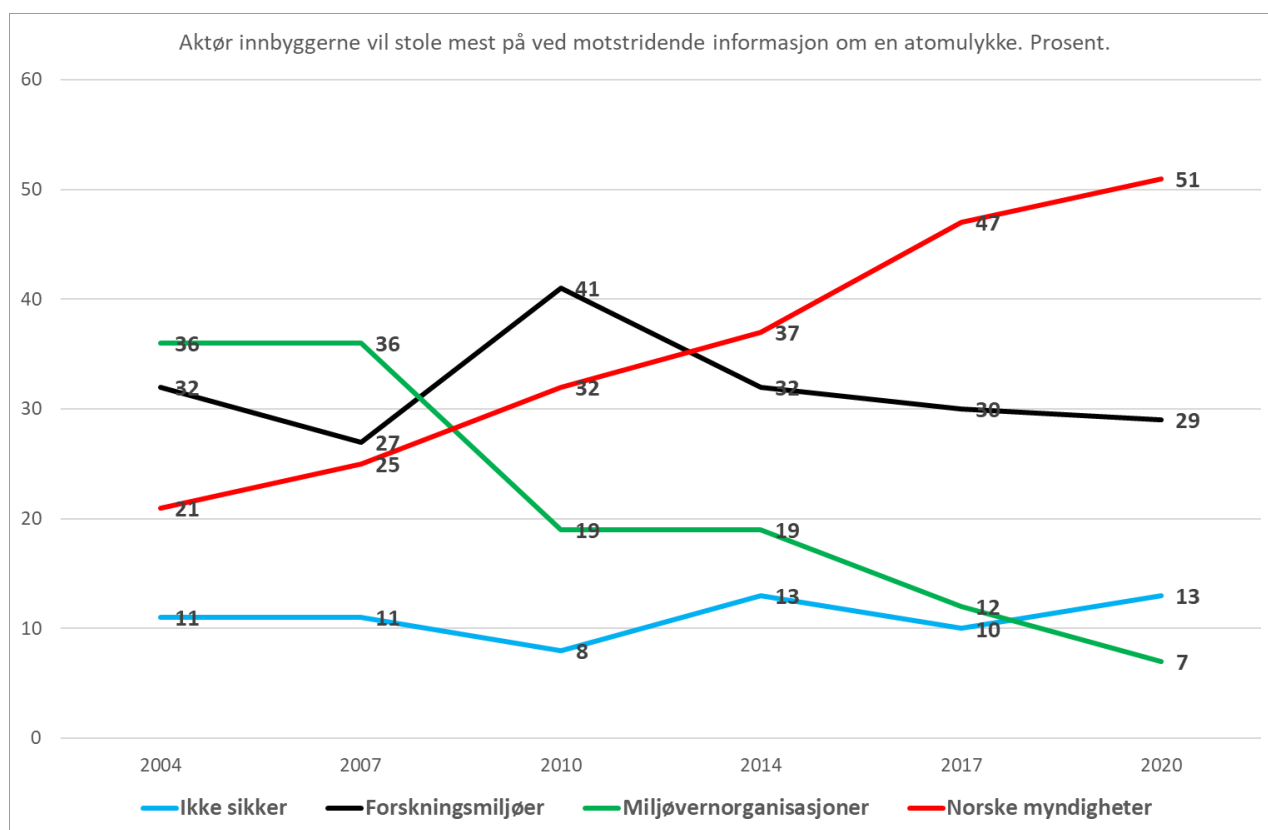
Figur 3.23 Oppgitte årsaker til at det ikke er kjøpt inn jodtabletter i husstanden. 2020. Prosent. n=840.

3.14 Tillit til konkurrerende informasjonsgivere

I alle tidligere målinger er det stilt følgende spørsmål: *Hvis det kom motstridende og ulik informasjon om en atomulykke fra henholdsvis norske myndigheter, forskningsmiljøer og miljøvernorganisasjoner, hvem ville du stole mest på?* Det ble gjort en justering i spørsmålsstillingen i 2010, da Bellona ble tatt ut som eksempel på en miljøvernorganisasjon.

I 2020 svarer 51 prosent at de vil stole mest på myndighetene i en slik situasjon, 29 prosent svarer forskningsmiljøer og 12 prosent miljøvernorganisasjoner (13 prosent usikre). Over tid har det vært en kraftig vekst i andelen av befolkningen som har størst tillit til myndighetene, som fortsetter i den siste målingen for 2020. For miljøvernorganisasjoner, som framsto som en reell konkurrent til myndighetene i de to første målingene, har det vært en markert tilbakegang. Andelen som har størst tillit til forskningsmiljøer ligger stabilt rundt 30 prosent i siste halvdel av måleperioden.

I bakgrunnstallene finner vi ingens store utslag. Tilliten til myndighetene er størst i alle landsdeler og alle viktige sosiale undergrupper.

Figur 3.24 Aktør som befolkningen ville stole mest på ved motstridende informasjon om en atomulykke. Hele landet. 2004-2020. Prosent. n=1000.

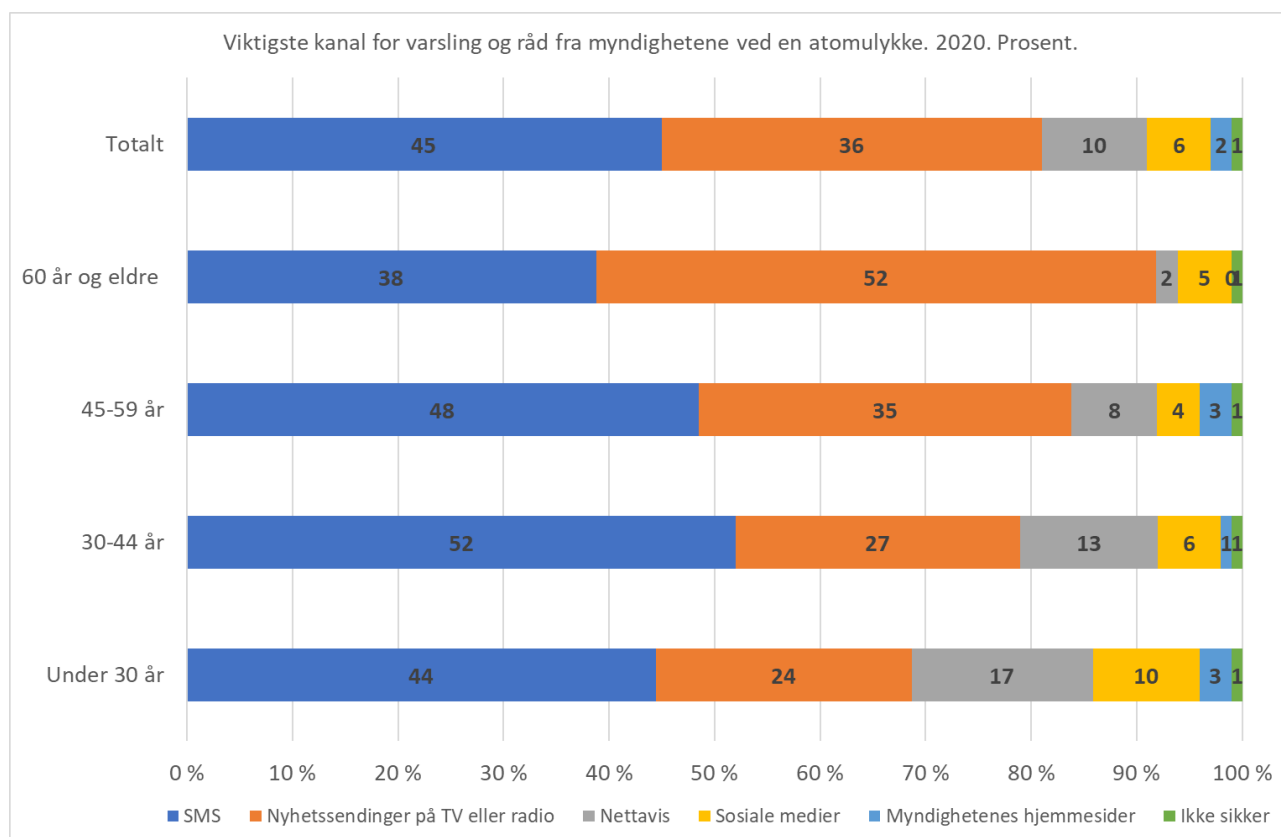
3.15 Viktigste informasjonskanal for myndighetene

I alle tidligere målinger er det stilt et oppfølgingsspørsmål om hvordan informasjon fra myndighetene best kan nå ut til befolkningen. I 2020 lød spørsmålet: *På hvilken måte ville varsling og råd fra myndighetene best nå til deg i en slik situasjon? Ville det være gjennom Nyhetssendinger på TV eller radio, nettvavis, myndighetenes hjemmesider, sosiale medier eller SMS?* På spørsmålet var også mulig å svare ingen av delene eller annet, evt. ikke sikker.

På spørsmålet svarer 45 prosent SMS, 36 prosent nyhetssendinger på TV eller radio og 10 prosent nettvavis. Nesten ingen svarer sosiale medier (6 prosent) eller myndighetenes hjemmesider (2 prosent). Det pekes heller ikke på andre relevante kanaler.

Også i bakgrunnstallene er det SMS og nyhetssendinger på TV eller radio som framheves som de viktigste kanalene for varsling og rådgivning. Det observeres kun små variasjoner i tallene etter både kjønn, alder og utdanning. SMS framheves som den viktigste kanalen, med unntak for eldre over 60 år, hvor en overvekt har preferanse for TV eller radio (52 prosent) framfor SMS (38 prosent).

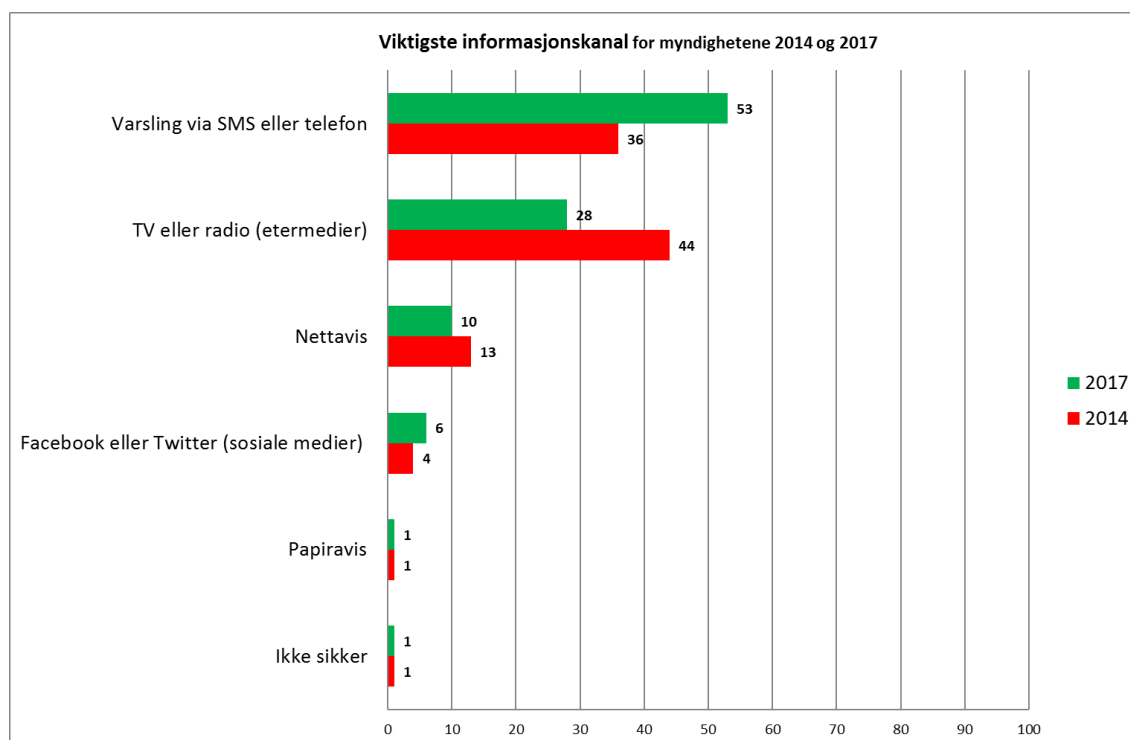

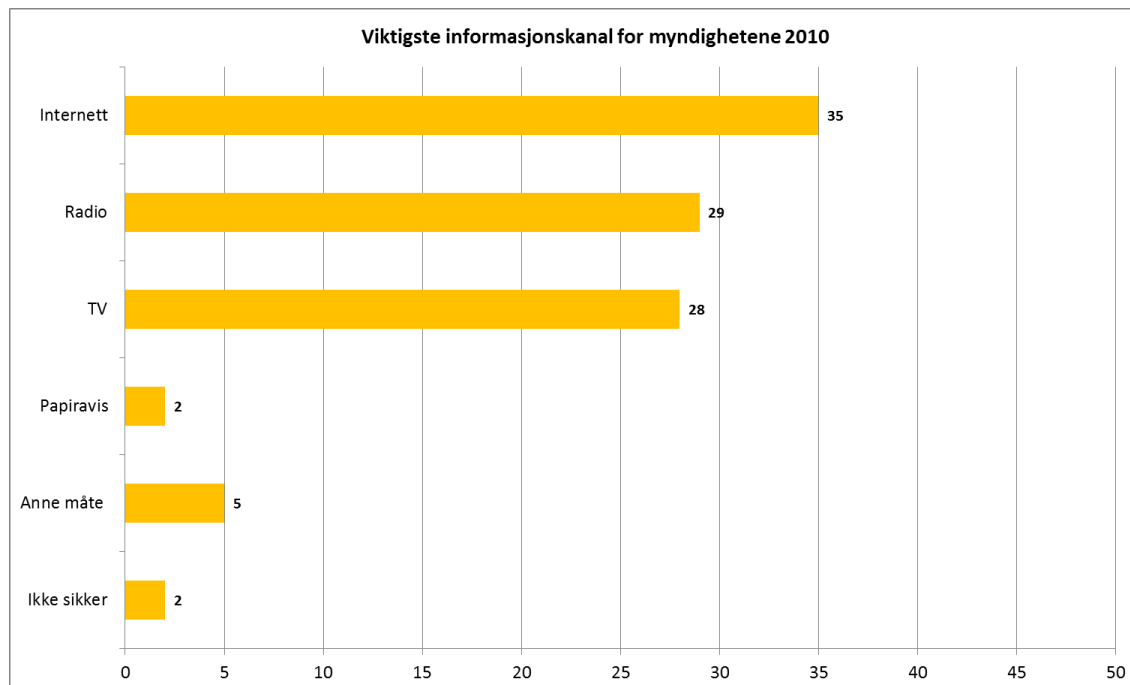
Figur 3.25 Viktigste kanal for varsling og råd fra myndighetene ved en atomulykke. Hele landet. 2004-2020. Prosent. n=1000.

Samme type spørsmål er stilt i alle målinger siden 2004, med bruk av litt andre svarkategorier. Svarene dokumenterer en interessant utvikling med framvekst av internett som en viktigere informasjonskanal fram mot 2010 og økt vektlegging av SMS som varslingskanal i den siste halvdel av måleperioden. Riksdekkende TV og radio har vært med som en viktig informasjonskanal i alle målinger. Gjennom koronakrisen har særlig riksdekkende TV forsterket sin aktualitet som løpende informasjonskanal fra myndighetene.

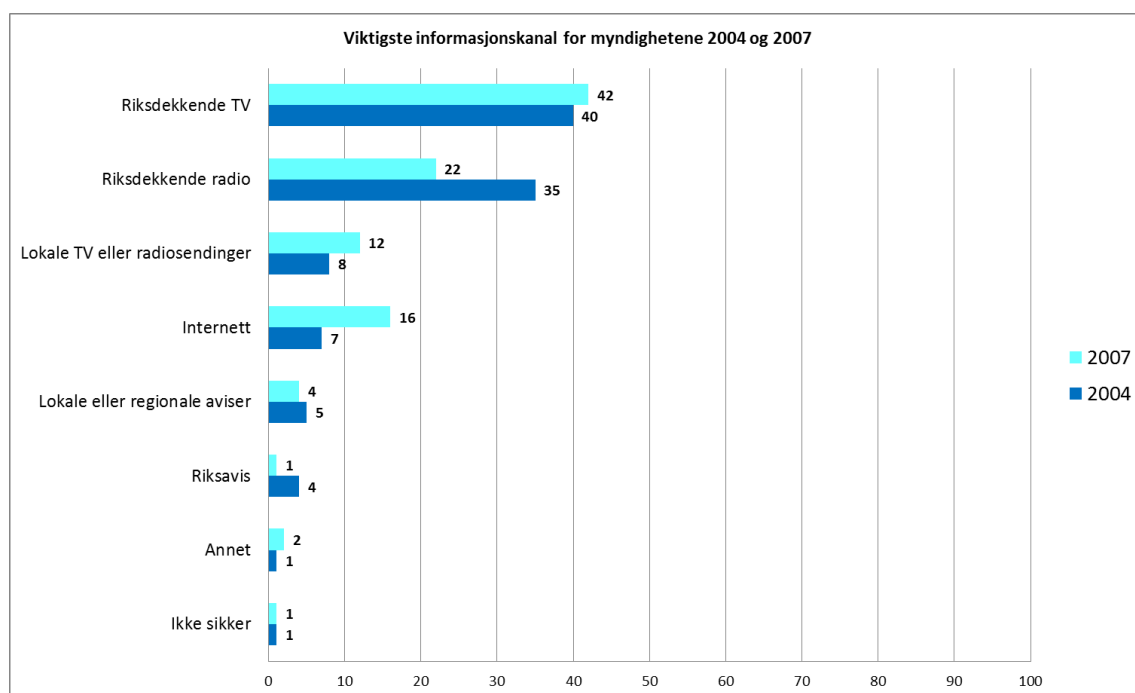
Nedenfor gjengis resultater på spørsmålet om viktigste informasjonskanal fra myndighetene ved en atomulykke i tidligere målinger.

Figur 3.26 Viktigste informasjonskanal for myndighetene. Hele landet. 2014 og 2017. Prosent. n=1000

Figur 3.27 Viktigste informasjonskanal for myndighetene. Hele landet. 2010. Prosent.

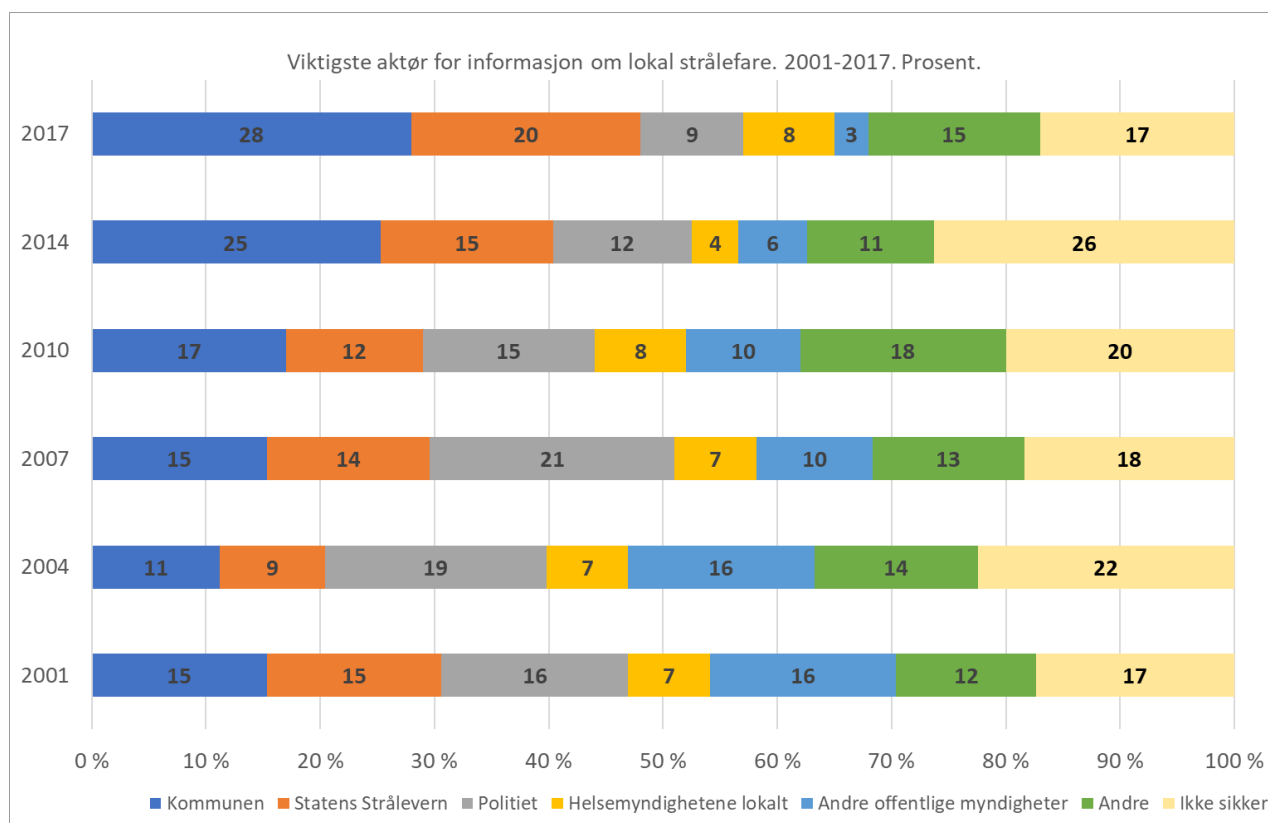

Figur 3.28 Viktigste informasjonskanal for myndighetene. Hele landet. 2004 og 2007. Prosent.

3.16 Viktigste informasjonsgiver ved strålefare i nærområdet

For å kartlegge hvem folk vil henvende seg til ved en alvorlig ulykke med strålefare i nærområdet, er det stilt følgende spørsmål i tidligere målinger: *Hvem ville du først og fremst henvendt deg til for å få informasjon dersom det skjedde en alvorlig ulykke med strålefare i ditt område?* Spørsmålet er stilt likelydende i seks målinger, første gang i 2001. På spørsmålet var det kun mulig å oppgi ett svar.

I måleperioden har kommunen og Strålevernet styrket seg som de mest aktuelle informasjonsgivere, mens færre peker på politiet og andre offentlige myndigheter, jf. hovedtall i figuren nedenfor.

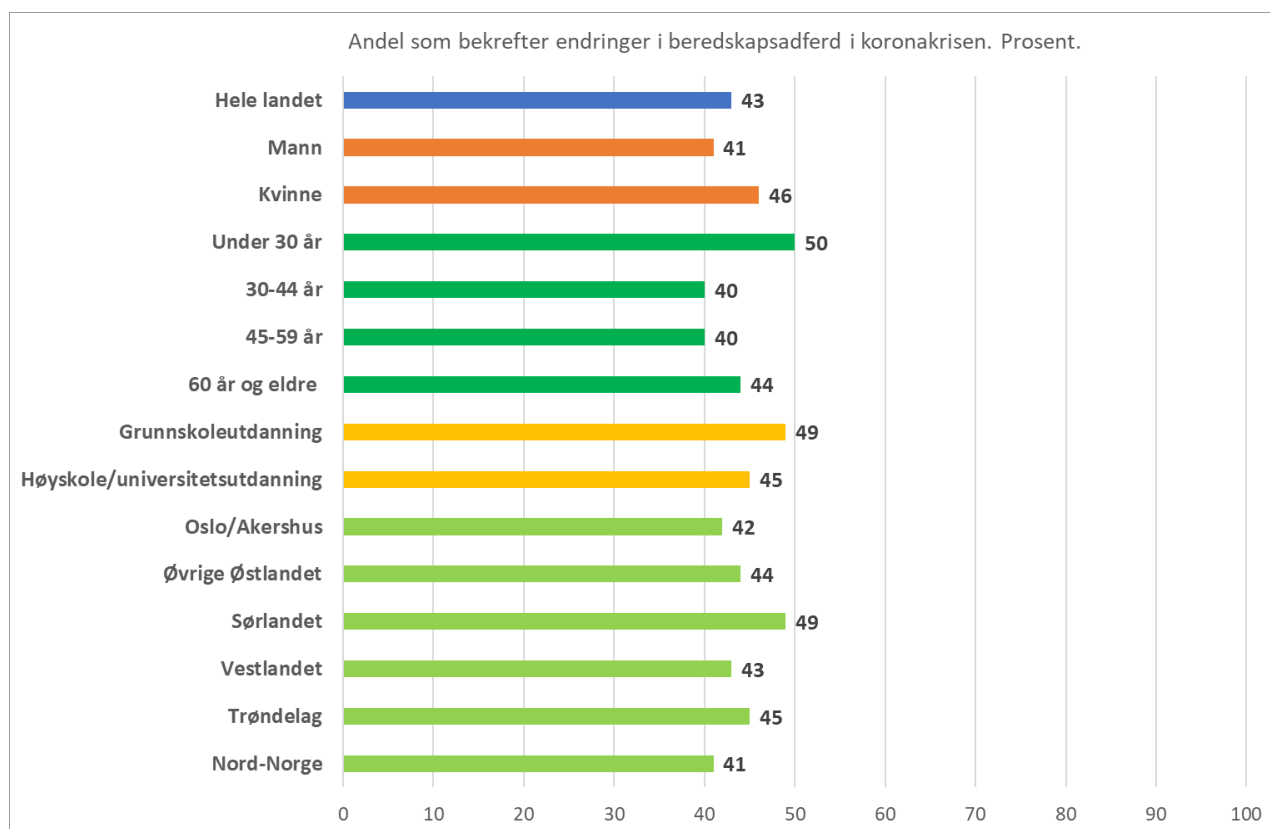

Figur 3.29 Viktigste instans som befolkningen ville henvende seg til ved en ulykke med strålefare i eget område. Hele landet. 2001-2017. Prosent.

3.17 Endret beredskapsadferd i koronakrisen?

I 2020 er det stilt følgende spørsmål: *Har koronakrisen gjort at du tar mer ansvar for egen beredskap hvis det skulle skje noe alvorlig, som f.eks. lagring av mat og nødvendige medisiner?*

På spørsmålet svarer 43 prosent bekreftende, mens 54 prosent avkrefter at de har gjort noe spesielt for å ivareta egen beredskap. I bakgrunnstallene er det gjennomgående små utslag i tallene.

Figur 3.30 Andel som oppgir at de tar mer ansvar for egen beredskap i forbindelse med koronakrisen som f.eks. lagring av mat og nødvendige medisiner. 2020. Prosent. n=1001.

VEDLEGG: SPØRRESKJEMA MED HOVEDTALL FOR 2020 INKL. REFERANSETALL FRA TIDLIGERE UNDERSØKELSER. SVAR PÅ ANDRE SPØRSMÅL SOM IKKE ER STILT I 2020 FØLGER BAKERST I VEDLEGGET

Strålefarer i hverdagen

4. Hender det at du tenker over helseeffekter for deg eller dine nærmeste som følge av.....

a) Radonstråling?

	2004	2007	2010	2014	2017	2020
Ofte	6 %	6 %	8 %	8 %	6%	3%
Av og til	26 %	19 %	27 %	19 %	19%	18%
Sjelden	36 %	36 %	37 %	29 %	31%	31%
Aldri	32 %	38 %	28 %	43 %	44%	47%
Ikke sikker	1 %	1 %	1 %	2 %	1%	1%
Antall spurte	1000	1001	1000	1000	1000	1001

b) Stråling fra mobiltelefon? HELSEEFFEKTER

	2004	2007	2010	2014	2017	2020
Ofte	20 %	14 %	25 %	13 %	10%	8%
Av og til	34 %	32 %	35 %	28 %	25%	21%
Sjelden	24 %	27 %	24 %	26 %	26%	30%
Aldri	22 %	27 %	16 %	32 %	38%	41%
Ikke sikker	1 %	0 %	0 %	1 %	0%	0%
Antall spurte	1000	1001	1000	1000	1000	1001

c) Overdrevet soling eller bruk av solarium? HELSEEFFEKTER

	2004	2007	2010	2014	2017	2020
Ofte	23 %	17 %	26 %	17 %	18%	15%
Av og til	39 %	36 %	40 %	24 %	29%	29%
Sjelden	22 %	24 %	19 %	19 %	21%	23%
Aldri	16 %	23 %	15 %	39 %	31%	33%
Ikke sikker	1 %	0 %	0 %	1 %	1%	0%
Antall spurte	1000	1001	1000	1000	1000	1001

d) Stråling ved røntgenundersøkelser? HELSEEFFEKTER

	2004	2007	2010	2014	2017	2020
Ofte	8 %	5 %	11 %	8 %	5%	5%
Av og til	22 %	19 %	21 %	16 %	18%	15%
Sjelden	37 %	36 %	37 %	29 %	31%	31%
Aldri	32 %	38 %	30 %	46 %	46%	49%
Ikke sikker	0 %	1 %	1 %	1 %	0%	0%
Antall spurte	1000	1001	1000	1000	1000	1001

e) Stråling fra mobilmaster eller basestasjoner? HELSEEFFEKTER

	2010	2014	2017	2020
Ofte	11 %	6 %	4%	4%
Av og til	24 %	17 %	15%	13%
Sjelden	35 %	25 %	27%	26%
Aldri	30 %	51 %	54%	56%
Ikke sikker	0 %	1 %	1%	1%
Antall spurte	1000	1000	1000	1001

f) Lagring av radioaktivt avfall? HELSEEFFEKTER

	2017	2020
Ofte	5%	4%
Av og til	21%	14%
Sjelden	26%	29%
Aldri	48%	52%
Ikke sikker	1%	1%
Antall spurte	1000	1001

g) Radioaktivitet i mat? HELSEEFFEKTER

	2017	2020
Ofte	2%	2%
Av og til	10%	5%
Sjelden	22%	24%
Aldri	64%	68%
Ikke sikker	1%	0%
Antall spurte	1000	1001

h) Atomulykker? HELSEEFFEKTER

	2017	2020
Ofte	6%	2%
Av og til	17%	13%
Sjelden	32%	32%
Aldri	44%	52%
Ikke sikker	1%	0%
Antall spurte	1000	1001

Radon

5. Har du målt radon i din nåværende bolig (hovedhus), eller har du planer om å foreta en slik måling?

	2014	2017	2020
Ja, har målt	22 %	24%	21%
Ja, har planer om å måle	11 %	7%	6%
Nei, ingen av delene	65 %	66%	67%
Ikke sikker	2 %	3%	6%
Antall spurte	1000	1000	1001

HVIS JA

6. Hva er den viktigste årsaken til at du har målt radonnivået, eller at du har planer om å måle? Er det fordi du har...

LES OPP

	2017	2020
Lest eller hørt om helserisiko knyttet til radon	42%	36%
Blitt oppfordret av kommunen om å måle	20%	18%
Kontaktet av privat firma, f.eks. gjennom telefonsalg	10%	13%
Borettslag/huseier har utført måling*	6%	4%
Vet at jeg bor utsatt til*	4%	8%
Pålegg/krav som utleier*	4%	1%
Ville forsikre meg om at det var trygt*	4%	5%
I forbindelse med bygging/oppussing/kjøp eller salg**	-	6%
Andre årsaker	5%	6%
Ikke sikker	4%	5%
Antall spurte	317	272

*) Bare de tre første alternativene var forhåndskodet og ble lest opp sammen med «Annet». På bakgrunn av svarene som ble notert som viktigste årsak under «Annet», har vi gruppert noen av de årsakene som gikk mest igjen under «Annet». Denne omkodingen ble gjort både i 2017 og 2020

***) Denne omkodingen er ny for 2020.

HVIS NEI

7. Hva er den viktigste årsaken til at du ikke har målt radonnivået? *

	2017	2020
Ikke tror radon er så farlig	8%	11%
Du bor i et område hvor det er lite radon	43%	26%
At du ikke vil vite det av frykt for økt helserisiko	2%	0%
At du frykter prisfall på boligen	1%	0%
Tror andre i nærheten har gjort det/huseier eller borettslag har gjort det**	4%	4%
Ser det som huseiers ansvar, ikke mitt**	4%	5%
Bor så høyt oppe i bygningen**	3%	6%
Har ikke tenkt på det/Ingen kjennskap/Bryr meg ikke**	15%	20%
Huset er nytt/Har radonsperre**	-	6%
Andre årsaker	5%	7%
Ikke sikker	15%	15%
Antall spurte	661	674

*) I 2017 ble de fire første alternativene lest opp sammen med "Annet". I 2020 valgte vi en annen tilnærming, ved at vi ikke leste opp alternativene. Den prekodete listen inneholdt da bare de første to alternativene og "Annet".

***) På bakgrunn av svarene som ble notert som viktigste årsak under «Annet», har vi gruppert noen av de årsakene som gikk mest igjen. Vi har beholdt svaralternativene som gikk igjen i 2017, samt lagt til ett svaralternativ "Huset er nytt/har radonsperre" som en del oppga uhjulpert i 2020.

8. Kjenner du til hvilken helsefare som er forbundet med radon? *

	2020
Kreft	37%
Andre svar	6%
Nei, kjenner ikke til	49%
Ikke sikker	9%
Antall spurte	1000

*) Dette spørsmålet var åpent, og svarene som ble gitt ble notert. De aller fleste som hadde kjennskap til hva slags helsefare som er forbundet med radon, oppga kreft. Vi har derfor skilt ut disse i en eget alternativ.

9. Hvor ville du henvendt deg for å få informasjon om radon? IKKE LES OPP

FLERE SVAR MULIG

	2014	2017	2020
Kommunen	22 %	24 %	21%
Statens strålevern	10 %	16 %	16%
Annen offentlig instans, noter	6 %	3 %	7%
Annet sted, noter	28 %	36 %	39%
Ikke sikker	36 %	22 %	21%
Antall spurte	1000	1000	1001

10. Det er krav om lave radonnivåer for alle som skal leie ut boliger inkludert hybler og leiligheter. Er dette kravet noe du har hørt om eller kjenner til?

ALLE SOM LEIER UT BOLIG HAR ANSVAR FOR AT RADONNIVÅET I UMLEIEBOLIGEN ER SÅ LAVT SOM DET ER PRAKTISK MULIG Å FÅ TIL. ÅRSMIDDELVERDIEN SKAL VÆRE UNDER 200 BQ/M3 (BECQUEREL PER KUBIKKMETER) I OPPHOLDSROM.

	2014	2017	2020
Ja, kjenner til nye krav	43 %	37%	39%
Nei, ukjent	56 %	61%	59%
Ikke sikker	1 %	1%	2%
Antall spurte	1000	1000	1001

Kjennskap til Statens strålevern

11. Kjenner du til hvilken offentlig instans som er øverste fagmyndighet i strålevernsaker og atomsikkerhet i Norge? OPPGI NAVN: GODTAR OGSÅ STRÅLEVERNET ELLER STATENS STRÅLEVERN *

	2001	2004	2007	2010	2011*	2014	2017	2020
Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet	35 %	25 %	29 %	29 %	32 %	28 %	30%	27%
Andre	11 %	7 %	6 %	8 %	5 %	4 %	5%	5%
Nei, kjenner ikke til	57 %	69 %	65 %	63 %	64 %	67 %	65%	68%
Antall spurte	1001	1000	1001	1000	1000	1000	1000	1001

* Siden sist måling har det skjedd en navneendring. For sammenligningens skyld har vi godtatt svar som Statens Strålevern og Strålevernet.

**) Målingen i 2011 ble gjort i etterkant av atomulykken i Fukushima. At kjennskapen var noe høyere på det tidspunktet kan skyldes at Statens strålevern var mer i media på det tidspunktet.

Trusselbilde

12. Hvor sannsynlig tror du det er at følgende skjer i løpet av de kommende 5-10 årene?

a) En ulykke ved et kjernekraftverk i Norges nærområder, for eksempel i Russland, Sverige eller Storbritannia?*

	2004	2007	2010	2014	2017	2020
Stor sannsynlighet	18 %	20 %	14 %	12 %	9%	8%
En viss sannsynlighet	55 %	50 %	51 %	50 %	47%	43%
Liten eller ingen sannsynlighet	25 %	29 %	34 %	34 %	39%	48%
Ikke sikker	2 %	1 %	1 %	4 %	4%	2%
Antall spurte	1000	1001	1000	1000	1000	1001

*I 2017 ble eksemplene i spørsmålet endret fra Russland, Sverige eller Baltikum til Russland, Sverige eller Storbritannia

b) En ulykke ved én av Norges to atomanlegg som brukes til forskning i Halden og på Kjeller utenfor Oslo?

	2004	2007	2010	2014	2017	2020
Stor sannsynlighet	1 %	3 %	1 %	3 %	2%	2%
En viss sannsynlighet	17 %	19 %	16 %	17 %	15%	11%
Liten eller ingen sannsynlighet	79 %	75 %	81 %	75 %	79%	84%
Ikke sikker	3 %	3 %	2 %	5 %	4%	3%
Antall spurte	1000	1001	1000	1000	1000	1001

c) En ulykke med en atomubåt i norske nærområder?

	2004	2007	2010	2014	2017	2020
Stor sannsynlighet	9 %	7 %	5 %	6 %	6%	4%
En viss sannsynlighet	45 %	35 %	31 %	30 %	33%	34%
Liten eller ingen sannsynlighet	44 %	56 %	62 %	60 %	58%	60%
Ikke sikker	2 %	2 %	2 %	5 %	3%	2%
Antall spurte	1000	1001	1000	1000	1000	1001

d) En ulykke ved transport av strålefarlig materiale til sjøs eller på land i Norge?*

	2004	2007	2010	2017	2020
Stor sannsynlighet	4 %	7 %	5 %	6%	4%
En viss sannsynlighet	32 %	30 %	30 %	36%	32%
Liten eller ingen sannsynlighet	60 %	57 %	62 %	54%	61%
Ikke sikker	4 %	5 %	3 %	4%	4%
Antall spurte	1000	1001	1000	1000	1001

*) I 2017 ble spørsmålet endret fra ... på land i Norge? til ...til sjøs eller på land i Norge? Spørsmålet ble ikke stilt i 2014.

e) Radioaktiv forurensning som følge av terrorisme eller sabotasje i Norge?

	2004	2007	2010	2014	2017	2020
Stor sannsynlighet	4 %	10 %	4 %	6 %	5%	2%
En viss sannsynlighet	27 %	31 %	28 %	29 %	31%	24%
Liten eller ingen sannsynlighet	66 %	57 %	67 %	61 %	60%	71%
Ikke sikker	3 %	2 %	1 %	4 %	3%	3%
Antall spurte	1000	1001	1000	1000	1000	1001

f) Bruk av kjernevåpen i konflikter, kriser eller krig?

	2004	2007	2010	2014	2017	2020
Stor sannsynlighet	12 %	18 %	10 %	12 %	18%	9%
En viss sannsynlighet	30 %	36 %	30 %	33 %	42%	35%
Liten eller ingen sannsynlighet	56 %	44 %	58 %	52 %	38%	53%
Ikke sikker	2 %	3 %	2 %	4 %	2%	3%
Antall spurte	1000	1001	1000	1000	1000	1001

Informasjon

13. Hvis det kom motstridende og ulik informasjon om en atomulykke fra henholdsvis norske myndigheter, forskningsmiljøer og miljøvernorganisasjoner, hvem ville du stole mest på?

	2004*	2007*	2010	2014	2017	2020
Norske myndigheter	21 %	25 %	32 %	37 %	47%	51%
Forskningsmiljøer	32 %	27 %	41 %	32 %	30%	29%
Miljøvernorganisasjoner	36 %	36 %	19 %	19 %	12%	7%
Ikke sikker	11 %	11 %	8 %	13 %	10%	13%
Antall spurte	1000	1001	1000	1000	1000	1001

* I 2004 og 2007 ble Bellona oppgitt som et eksempel på en miljøvernorganisasjon. Det ble tatt bort i 2010 fordi noen erfaringsmessig svarer kun ut fra det konkrete eksempelet som oppgis. Det kan ikke utelukkes at noe av utslaget som kom i 2010 kan forklares med at Bellona ble tatt bort som eksempel.

Holdning til myndighetenes råd

14. Dersom det skjer en atomulykke, ville du fulgt følgende råd fra myndighetene for å beskytte deg mot stråling?

a) Oppholde deg innendørs i inntil 2 døgn?

	2017	2020
Ja, ubetinget	66%	80%
Ja, antakelig	28%	19%
Nei, antakelig ikke	2%	0%
Nei, definitivt ikke	1%	0%
Ikke sikker	2%	1%
Antall spurte	1000	1001

b) Følge myndighetenes kostholdsråd?
VED STRÅLING I NÆROMRÅDET

	2017	2020
Ja, ubetinget	62%	68%
Ja, antakelig	29%	27%
Nei, antakelig ikke	5%	3%
Nei, definitivt ikke	2%	1%
Ikke sikker	2%	1%
Antall spurte	1000	1001

HVIS <40 ÅR

c) Ta jodtabletter hvis myndighetene anbefalte det?

JODTABLETTER KAN VÆRE AKTUELT Å TA FOR Å MOTVIRKE KREFT I SKJOLDBRUKSKJERTELEN VED EN KONKRET HENDELSE

	2017	2020
Ja, ubetinget	51%	74%
Ja, antakelig	28%	21%
Nei, antakelig ikke	10%	2%
Nei, definitivt ikke	4%	1%
Ikke sikker	7%	2%
Antall spurte	381	359

HVIS BARN I HUSSTANDEN

d) Gi barna dine jodtabletter hvis myndighetene anbefalte det?

JODTABLETTER KAN VÆRE AKTUELT Å TA FOR Å MOTVIRKE KREFT I SKJOLDBRUKSKJERTELEN VED EN KONKRET HENDELSE

	2017	2020
Ja, ubetinget	59%	77%
Ja, antakelig	29%	16%
Nei, antakelig ikke	4%	2%
Nei, definitivt ikke	3%	1%
Ikke sikker	6%	3%
Antall spurte	341	309

Aktørvalg

15. På hvilken måte ville varsling og råd fra myndighetene best nå til deg i en slik situasjon? Ville det være gjennom...*

LES OPP 1-5 ETT SVAR MULIG

	2020
Nyhetsendinger på TV eller radio	36%
Nettavis	10%
Myndighetenes hjemmesider	2%
Sosiale medier	6%
SMS	45%
Ingen av delene (annet)	0%
Ikke sikker	1%
Antall spurte	1001

*Spørsmålet ble stilt i 2014 og 2017, men med litt andre svaralternativer:

	2014	2017
TV eller radio	44 %	28%
Papiravis	1 %	1%
Nettavis	13 %	10%
Facebook eller Twitter (Sosiale medier)	4 %	6%
Varsling via SMS eller telefon	36 %	53%
Ikke sikker	1%	1%
Antall spurte	1000	1000

**Spørsmålet ble også stilt i 2010 med andre svaralternativer:

LES OPP ETT SVAR MULIG

	2010
Radio	29 %
TV	28 %
Papiravis	2 %
Internett	35 %
Annen måte	5 %
Ikke sikker	2 %
Antall spurte	1000

I 2004 og 2007 ble følgende svaralternativer brukt:

	2004	2007
Lokale eller regionale aviser	5 %	4 %
Lokale TV- eller radiosendinger	8 %	12 %
Riksavis	4 %	1 %
Riksdekkende radio	35 %	22 %
Riksdekkende TV	40 %	42 %
Internett	7 %	16 %
Annet	1 %	2 %
Ikke sikker	1 %	1 %
Antall spurte	1000	1001

16. Hvem ville du henvendt deg til for å få ytterligere informasjon?*

VED ALVORLIG ULYKKE MED STRÅLEFARE I DITT NÆROMÅDE

IKKE LES OPP - KUN ETT SVAR

	2020
Strålevernet (DSA)	11%
Kommunen	26%
Politiet	4%
Helsemyndighetene lokalt inkl. næringsmiddeltilsynet/Mattilsynet	11%
Andre offentlige myndigheter	7%
Andre	22%
Ikke sikker	19%
Antall spurte	1001

*) Dette spørsmålet er stilt i ulike varianter tidligere. Tidligere har vi spurt om hvor en først og fremst ville henvendt seg for å få informasjon. Denne gangen valgte vi å stille spørsmålet etter at vi spurte om hvordan varsling og råd fra myndighetene best ville nå en, og så spørre hvem en ville henvendt seg for å få ytterligere informasjon. Nedenfor er gjengitt svarfordelingene på tidligere versjoner av spørsmålet.

16. Hvem ville du først og fremst henvendt deg til for å få informasjon dersom det skjedde en alvorlig ulykke med strålefare i ditt område?*

IKKE LES OPP KUN ETT SVAR

	2001	2004	2007	2010	2014	2017
Statens Strålevern	15 %	9 %	14 %	12 %	15 %	20%
Kommunen	15 %	11 %	15 %	17 %	25 %	28%
Politiet	16 %	19 %	21 %	15 %	12 %	9%
Helsemyndighetene lokalt	7 %	7 %	7 %	8 %	4 %	8%
Andre offentlige myndigheter	16 %	16 %	10 %	10 %	6 %	3%
Andre	12 %	14 %	13 %	18 %	11 %	15%
Ikke sikker	17 %	22 %	18 %	20 %	26 %	17%
Antall spurte	1000	1000	1001	1000	1000	1000

*I 2017 ble den forhåndskodete listen kuttet noe ned, og Sivilforsvaret og Fylkesmannen ble notert sammen med «Andre offentlige myndigheter». På samme måte ble organisasjoner og venner og kjente notert under kategorien «Andre». Fordelingene fra de tidligere er i tabellen ovenfor omgruppert etter den nye inndelingen. Den gamle inndelingen er gjengitt nedenfor.

	2001	2004	2007	2010	2014
Statens Strålevern	15 %	9 %	14 %	12 %	15 %
Sivilforsvaret	10 %	9 %	3 %	3 %	1 %
Fylkesmannen	2 %	2 %	1 %	1 %	1 %
Kommunen	15 %	11 %	15 %	17 %	25 %
Politiet	16 %	19 %	21 %	15 %	12 %
Helsemyndighetene lokalt	7 %	7 %	7 %	8 %	4 %
Andre offentlige myndigheter	4 %	5 %	6 %	6 %	4 %
Organisasjoner som Bellona og andre	0 %	6 %	5 %	4 %	1 %
Venner og kjente	5 %	1 %	1 %	1 %	1 %
Andre, noter	7 %	7 %	7 %	13 %	10 %
Ikke sikker	17 %	22 %	18 %	20 %	26 %
Antall spurte	1000	1000	1001	1000	1000

Jodtabletter

17. Har du eller noen i din husstand kjøpt inn jodtabletter?

NORSKE MYNDIGHETER ANBEFALER AT UTSATTE GRUPPER DVS. ALLE UNDER 40 ÅR, GRAVIDE, AMMENDE ELLER MED HJEMMEBOENDE BARN BØR HA JODTABLETTER HJEMME. TABLETTER KAN KJØPES RESEPTFRITT PÅ APOTEK. SKAL TAS ETTER RÅD FRA MYNDIGHETENE.

	2020
Ja	14%
Nei	84%
Ikke sikker	2%
Antall spurte	1001

HVIS NEI

18. Kan du utdype hvorfor det ikke er kjøpt inn jodtabletter?

FLERE SVAR MULIG

	2020
Kjenner ikke til anbefalingen/Ikke tenkt på det*	26%
Er ikke i målgruppen	8%
Kommunen har beredskap, f.eks. i skoler og barnehager	2%
Ser ikke behov for å lagre det	30%
Det er for dyrt	1%
Tror ikke det blir nødvendig/ vil ikke skje noen atomulykke	5%
Har ikke husket å kjøpe	12%
Får det gjennom mat/kosthold	2%
Andre grunner	3%
Ikke sikker	15%
Antall spurte	1001

*) Svaralternativene ble ikke lest opp, og bare de første fire var prekodete. Det var mange svar på "Andre grunner", og mange av disse gikk på at dette var ukjent for dem og at en ikke hadde tenkt på det. Vi har valgt å kode disse sammen, men de som svarte at en ikke kjenner til anbefalingen.

Bakgrunnsspørsmål

19. Tilslutt noen bakgrunnsspørsmål. I hvilken grad følger du med i medienes omtale av spørsmål som har med stråling å gjøre?

	2004	2007	2010	2014	2017	2020
I stor grad	17 %	18 %	16 %	11 %	13%	10%
I noen grad	56 %	57 %	52 %	44 %	44%	42%
I liten grad	24 %	22 %	28 %	34 %	34%	37%
Ikke i det hele tatt	3 %	3 %	4 %	9 %	8%	10%
Ikke sikker	0 %	0 %	0 %	2 %	1%	1%
Antall spurte	1000	1001	1000	1000	1000	1001

20. Har koronakrisen gjort at du tar mer ansvar for egen beredskap hvis det skulle skje noe alvorlig, som f.eks. lagring av mat og nødvendige medisiner?

	2020
Ja	43%
Nei	54%
Ikke sikker	3%
Antall spurte	1001

21. Hva er din viktigste kilde for nyheter...

LES OPP 1-6 - ETT SVAR MULIG

	2014	2017	2020
TV	36 %	30%	34%
Radio	11 %	9%	9%
Nettavis	39 %	45%	46%
Papiravis	8 %	6%	2%
Sosiale medier	4 %	7%	7%
Annen kilde	1 %	2%	1%
Ikke sikker	1 %	1%	1%
Antall spurte	1000	1000	1001

22. Bor du i...

LES OPP 1-4

	2020
Enebolig	59%
Rekkehus	10%
Boligblokk eller bygård	23%
Annet	8%
Antall spurte	1001

HVIS BOLIGBLOKK ELLER BYGÅRD
23. Hvilken etasje bor du i?

	2020
Underetasje	4%
1. etasje	22%
2. etasje	27%
Høyere etasjer	48%
Antall spurte	230

24. Leier du ut bolig? (I NORGE)

	2014	2017	2020
Ja	13 %	14%	11%
Nei	87 %	85%	89%
Ikke sikker/Ubesvart	0 %	1%	0%
Antall spurte	1000	1000	1001

25. Leier du eller eier du boligen du bor i?

	2014	2017	2020
Leier	21 %	17%	18%
Eier	77 %	78%	82%
Ikke sikker/Ubesvart	2 %	4%	0%
Antall spurte	1000	1000	1001

Andre bakgrunnsspørsmål

x. Hvor mange personer er det i din husstand? NOTÉR ANTALL

x. Er det barn under 18 år i husstanden? I tilfelle, hvor mange? NOTÉR ANTALL

x. Hvilket år er du født?

x. Hvor mange års utdanning utover grunnskolen har du?

1: Ingen

2: 1-3 år

3: 4-6 år

4: Mer enn 6 år

x. Hva er din hovedbeskjeftigelse? Er du...

LES OPP 1-4

1: Yrkesaktiv

2: Student/skoleelev

3: Trygdet/pensjonist

4: Hjemneværende

5: Arbeidsledig/-søkende

6: Ubesvart

x. Kjønn

1: Mann

2: Kvinne

SVAR PÅ SPØRMÅL SOM ER STILT I TIDLIGERE UNDERSØKELSER

Strålefarer i hverdagen

x. Hender det at du tenker over helseeffekter for deg eller dine nærmeste som følge av.....

x) Stråling fra kraftledninger?

	2004	2007	2010
Ofte	7 %	13 %	11 %
Av og til	26 %	29 %	28 %
Sjelden	30 %	27 %	33 %
Aldri	37 %	31 %	28 %
Ikke sikker	0 %	1 %	1 %
Antall spurte	1000	1001	1000

x) Hvilken av de nevnte strålefarene er du mest opptatt av i forhold til mulige helseeffekter? Er det ... LES OPP ETT SVAR MULIG

	2017
Radonstråling	11%
Stråling fra mobiltelefon	22%
Overdrevet soling eller bruk av solarium	29%
Stråling ved røntgenundersøkelser	7%
Stråling fra mobilmaster eller basestasjoner	3%
Lagring av radioaktivt avfall	5%
Radioaktivitet i mat	3%
Atomulykker	12%
Ikke sikker	9%
Antall spurte	1000

x. Fra 2014 stiller myndighetene krav til lave radonnivåer for alle som skal leie ut boliger inkludert hybler og leiligheter. Er dette nye kravet noe du har hørt om eller kjenner til?

HVIS JA

x. Kan du huske hvor du har fått denne informasjonen fra? Er det fra ...

LES OPP 1-4 – FLERE SVAR MULIG

	2014
Media (TV, radio, papiravis, nettavis)	60 %
Sosiale medier	3 %
Venner eller bekjente	13 %
Kommunen	5 %
Annen kilde eller kanal	16 %
Ikke sikker	9 %
Antall spurte	433

x. Har du noen gang vært inne på Statens Stråleverns nettside "straalevernet.no"?

	2010
Ja, i løpet av det siste året	4 %
Ja, tidligere	6 %
Nei, aldri	89 %
Ikke sikker	1 %
Antall spurte	1000

Kunnskaper om tiltak

x. Hvor gode kunnskaper har du om hvordan du kan beskytte deg mot radioaktivt nedfall og stråling fra slike hendelser?

	2017
Meget gode kunnskaper	1%
Ganske gode kunnskaper	8%
Middels kunnskaper	24%
Ganske dårlige kunnskaper	36%
Meget dårlige kunnskaper	29%
Ikke sikker	1%
Antall spurte	1000

Inntrykk av myndighetens informasjonspraksis

x. Hvilket inntrykk har du av myndighetenes innsats for å informere om følgende:

a) Hvordan du skal forholde deg i tilfelle en atomulykke?

LES OPP

	2004	2007	2010
Svært godt	2 %	3 %	5 %
Nokså godt	11 %	12 %	14 %
Mindre godt	26 %	26 %	25 %
Dårlig	54 %	53 %	49 %
Ikke sikker	6 %	6 %	7 %
Antall spurte	1000	1001	1000

*) Ikke stilt i 2014

b) Informasjon om radonstråling og aktuelle tiltak der du bor?

	2004	2007	2010	2014
Svært godt	8 %	7 %	7 %	5 %
Nokså godt	24 %	22 %	29 %	22 %
Mindre godt	24 %	26 %	30 %	28 %
Dårlig	39 %	40 %	29 %	39 %
Ikke sikker	5 %	4 %	4 %	7 %
Antall spurte	1000	1001	1000	1000

c) Informasjon om strålefarer ved bruk av mobiltelefon?

	2004	2007	2010	2014
Svært godt	7 %	6 %	4 %	6 %
Nokså godt	37 %	32 %	37 %	33 %
Mindre godt	30 %	30 %	35 %	27 %
Dårlig	22 %	27 %	20 %	28 %
Ikke sikker	5 %	5 %	4 %	5 %
Antall spurte	1000	1001	1000	1000

d) Informasjon om strålefarer ved overdreven soling?

	2004	2007	2010	2014
Svært godt	27 %	22 %	23 %	24 %
Nokså godt	50 %	50 %	51 %	45 %
Mindre godt	12 %	14 %	15 %	16 %
Dårlig	8 %	11 %	9 %	10 %
Ikke sikker	3 %	3 %	3 %	4 %
Antall spurte	1000	1001	1000	1000

e) Informasjon om stråling fra kraftledninger?

	2004	2007	2010
Svært godt	2 %	4 %	2 %
Nokså godt	18 %	20 %	24 %
Mindre godt	36 %	34 %	38 %
Dårlig	40 %	39 %	31 %
Ikke sikker	5 %	3 %	4 %
Antall spurte	1000	1001	1000

f) Informasjon om stråling fra mobilmaster og basestasjoner?

	2010	2014
Svært godt	2 %	3 %
Nokså godt	24 %	20 %
Mindre godt	37 %	30 %
Dårlig	32 %	40 %
Ikke sikker	5 %	7 %
Antall spurte	1000	1000

Mest sannsynlige hendelse

x. Hva anser du som den mest sannsynlige hendelsen, av de vi har nevnt ovenfor?*

ETT SVAR MULIG LES EVT OPP

	2004	2007	2010
Ulykke ved kjernekraftverk i Norges nærrområder	42 %	36 %	44 %
Ulykke ved en av Norges to atomreaktorer	2 %	4 %	3 %
Ulykke med en atomubåt i norske nærrområder	19 %	11 %	12 %
Ulykke ved transport av strålefarlig materiale på land i Norge	8 %	9 %	11 %
Radioaktiv forurensning som følge av terrorisme eller sabotasje i Norge	8 %	14 %	11 %
Bruk av kjernevåpen	11 %	15 %	11 %
Ikke sikker	9 %	10 %	9 %
Antall spurte	1000	1001	1000

Tiltro til informasjon fra Statens Strålevern

x. Hvilken tiltro har du til informasjon fra Statens strålevern ...

a) Dersom det skulle skje en alvorlig ulykke, for eksempel med et atomkraftverk i Norges nærrområder

LES OPP 1-5

	2010
Svært stor tiltro	21 %
Ganske stor tiltro	57 %
Verken stor eller liten tiltro	13 %
Ganske liten tiltro	4 %
Svært liten tiltro	2 %
Ikke sikker	3 %
Antall spurte	1000

b) I saker som dreier seg om hverdagsståling, fra for eksempel radon, mobilmaster, soling etc.?

LES OPP 1-5

	2010
Svært stor tiltro	13 %
Ganske stor tiltro	46 %
Verken stor eller liten tiltro	22 %
Ganske liten tiltro	11 %
Svært liten tiltro	3 %
Ikke sikker	4 %
Antall spurte	1000

x. Bruker du sosiale medier som Facebook, Twitter eller liknende?

	2014	2017
Ja	67 %	78%
Nei	33 %	22%
Antall spurte	1000	1000